

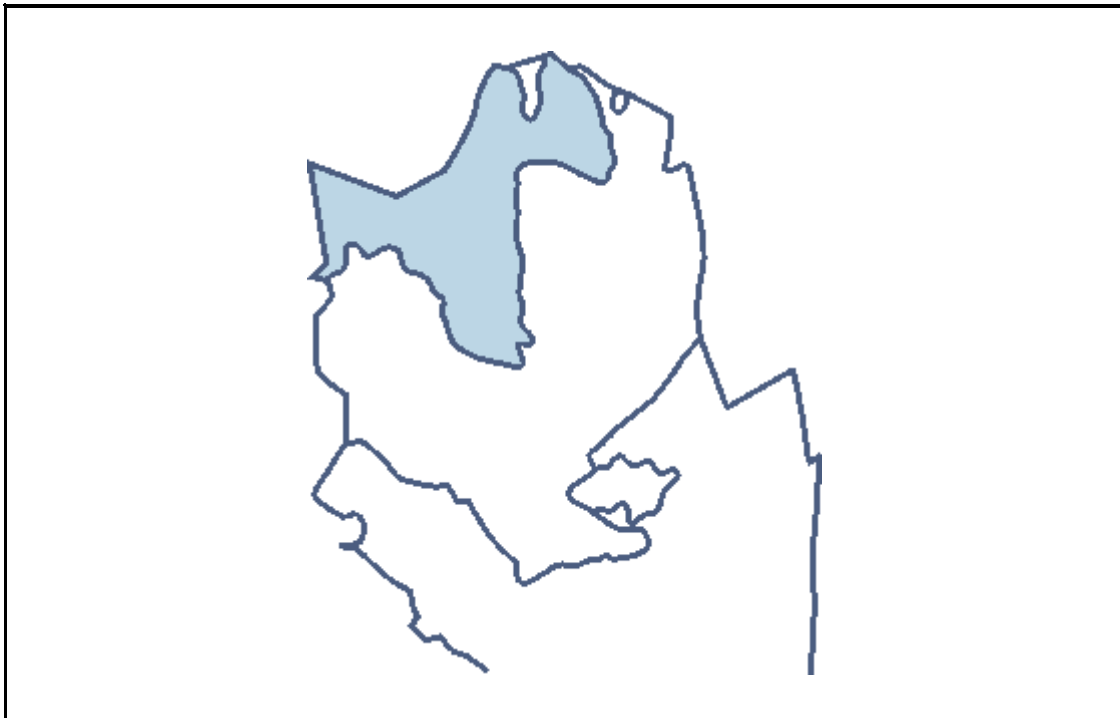

Espoon pohjoisosien yleiskaava / osa II

Selostus

Yleiskaavayksikkö
Liikennesuunnittelun vastuualue

Kaupunginvaltuusto 17.6.1996, 3§

Esipuhe

Tiivistelmä

1 Johdanto

2 Lähtökohdat ja perustiedot

3 Yleiskaavan perustelut

4 Yleiskaavan toiminnalliset ratkaisut ja maankäyttö

5 Yleiskaavan toteuttaminen

6 Luoteis-Espoo, aluekuvaus

Metsänhoito

Espoon pohjoisosien yleiskaava, osa II virkistysalueita (V1) sekä maa- ja metsätalousalueita (MT ja MM) koskevissa yleiskaavamääräyksissä tarkoitetut metsänhoito-ohjeet.

Käsitellessään Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotusta kaupunginvaltuusto päätti 19.1.1994 jakaa yleiskaava-alueen kahteen osaan, hyväksyä näistä itäiset ja eteläiset alueet käsittävän osan sekä alistaa hyväksymänsä osan ympäristöministeriön vahvistettavaksi

Pohjoiset ja luoteiset alueet käsittävän osan kaupunginvaltuusto palautti uudelleen valmisteltavaksi. Valtuusto päätti myös muutoksista, jotka tulee tehdä yleiskaavan palautettavaan osaan. Uudelleen valmistelun aikana yleiskaavaehdotus ja metsänhoito-ohjeet ovat olleet nähtävillä RakA 154 §:n ja RakA 29 §:n mukaan. Tehtyjen muistutusten johdosta kaupunginhallitus teki yleiskaavaan eräitä pienehköjä muutoksia. Tämä on kaupunginvaltuuston 17.6.1996 hyväksymän yleiskaavan selostus. Asiakirjoihin kuuluvat myös yleiskaavakartta (piir.nro 5100) ja liitekarttakansio (D 13: 1996), sekä yleiskaavamääräyksissä mainitut metsänhoito-ohjeet.

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II käsittää kahden pohjoisen suuralueen eli Vanhan-Espoon ja Pohjois-Espoon pohjois- ja länsiosat. Yleiskaavan lähtökohdat ja periaatteet noudattavat kaupunginvaltuuston päätöstä 19.1.1994 ja valtakunnallisia suojeluohjelmia.

Yleiskaavan lähtökohdatiedot on saatettu ajan tasalle. Tarvittaessa on tarkasteltu myös Espoon pohjoisosien sekä koko Espoon tilannetta.

Espoon pohjoisosien yleiskaava osa II on laadittu kaupunkisuunnittelukeskuksen yleiskaavayksikössä.

LÄHTÖKOHDAT

Rakennuslain mukaan kaupungin on laadittava yleiskaava yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun maankäytön suunnittelun perustaksi. Yleiskaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa.

Kaupunginvaltuuston syyskuussa 1989 hyväksymien kuntasuunnittelun yleistavoitteiden mukaan Espoon valmisteilla oleva yleiskaava otetaan kaupungin strategiseksi ohjausvälineeksi kuntasuunnittelussa, yksityiskohtaisessa kaavoituksessa, maanhankinnassa, rakentamisessa, ympäristönhoidossa ja -suojelussa sekä maankäytön toteuttamisen ajoittamisessa.

Yleiskaava on laadittu vahvistamiskelpoiseksi.

Aikaisemmat vaiheet

Espoon ensimmäinen yleiskaavaluonnos valmistui 1968, mutta jäi hyväksymättä valtuustossa. Vuonna 1978 valtuusto hyväksyi uuden yleiskaavan. Korkein hallinto-oikeus kumosi yleiskaavapäätöksen 1984, jolloin alkoi uuden yleiskaavan valmistelu.

Kaupunginhallitus päätti 20.6.1989, että yleiskaavasta käsitellään ensin pohjoinen osa. Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotus oli nähtävillä kahdesti rakennusasetuksen 29 §:n mukaisesti. Kaupunginhallitus käsitteli yleiskaavan 7.9.1993. Kaupunginvaltuusto päätti 19.1.1994 jakaa yleiskaavan kahteen osan, joista se palautti pohjois-luoteisosat uudelleen valmisteltavaksi. Kaupunginvaltuuston 19.1.1994 hyväksymän Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa I:n on ympäristöministeriö vahvistanut 27.6.1996.

Tämä osa II:n yleiskaava oli luonnoksena nähtävillä RakA 154 §:n mukaisesti vuonna 1994 ja ehdotuksena RakA 29 §:n mukaisesti vuonna 1995. Kaupunginhallitus käsitteli yleiskaavan 21.5.1996. Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 17.6.1996 ja päätti alistaa sen ympäristöministeriön vahvistettavaksi lukuunottamatta Lahnuksen ampumaradan aluetta. Tämä selostus koskee vahvistettavaksi alistettua yleiskaavan osaa II.

Pääperiaatteet ja mitoitus

Espoon pohjoisosien yleiskaava osa II perustuu kaupunginvaltuuston 19.1.1994 tekemään päätökseen.

Yleiskaavaluonnoksen aluevarausten taustalla ovat kaupunginhallituksen hyväksymä Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotus (16.10.1992) ja kaupunginvaltuuston siihen tekemät muutokset (19.1.1994). Valtuuston asettamat reunaehdot suunnittelulle perustuvat sen tulkintaan valtakunnallisista suojeluohjelmista. Tämä tulkinta on huomattavasti suojelupainotteisempi ja käyttöä rajoittavampi kuin mitä kyseisissä ohjelmissa on ilmaistu. Valtuusto hylkäsi mm. yleiskaavatyön aikaisemmissa vaiheissa tavoitteena olleen toimivien maatilojen säilyttämisen elinkelpoisina. Se muutti satoja hehtaareja maa- ja metsätalousalueita virkistys- tai luonnonsuojelualueiksi ja lisäksi satoja hehtaareja virkistysaluetta, jolla alueen hoitava käyttö, maa- ja metsätalouden harjoittaminen oli sallittua, luonnonsuojelualueeksi.

Kaupunginhallituksen 9.1.1995 tekemät muutokset koskivat maa- ja metsätalousalueiden (MT ja MM) rakennusoikeuksia, eräitä pienehköjä rajaustarkistuksia ja valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan kuuluvan alueen kaavamääräyksiä. Kaupunginhallituksen 21.5.1996 tekemät muutokset koskevat valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan kuuluvan alueen kaavamääräyksiä sekä eräitä pienehköjä rajantarkistuksia.

Metsänhoito-ohjeisiin ei ole tehty muutoksia. Hyväksyessään yleiskaavan 17.6.1996 kaupunginvaltuusto päätti rajata Lahnuksen ampumarata-alueen yleiskaavan ulkopuolelle.

Yleiskaava sisältää ensisijaisesti pientaloasumiseen tarkoitettuja kyläalueita noin 23 ha sekä työpaikka-alueita 4 ha teollisuutta ja varastointia varten sekä 23 ha julkisia palveluja, lähinnä vapaa-ajan ja virkistyspalveluita varten.

Yleiskaava-alue on luontosuhteiltaan monipuolinen ja eteläsuomalaista rannikkoseutua hyvin edustava, mutta toiminnallisesti yksipuolisesti säilyttävä käsittäessään suurelta osin pelkkiä luonnonsuojelualueita ja näiden ohella virkistysalueita. Alueeseen on kohdistunut ja kohdistuu valtakunnallisia paineita ottaa se ulkoilun ja nyttemmin yhä painottuneemmin puhtaasti säilyttävän luonnonsuojelun käyttöön, mitä tavoitteita kaupunki mahdollisuuksien mukaan pyrkii näin edistämään.

Väestö ja asuminen

Yleiskaavan alueella asuu tällä hetkellä 110 asukasta eikä asukasmäärää ole tarkoitus sanottavasti lisätä. Kyläaluevaraukset sallivat jonkin verran täydentävää rakentamista.

Virkistysalueet ja liikunta

Virkistysalueita on runsas 2700 ha. Liitekartoilla on esitetty tarkempi jako lähivirkistys- sekä ulkoilu- ja retkeilyalueisiin ja urheilualueisiin, ulkoilureittien verkosto sekä Nuuksion alueen kehittämis- ja hoitovyöhykkeet.

Suojelu Pääkartalla on osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet. Yleiskaavan alueella on myös muinaismuistolain suojaamia kohteita ja alueita.

Luonnonsuojeluehdotukset noudattavat kaupunginvaltuuston päätöstä sekä ympäristönsuojelulautakunnan ehdotuksia vähäisin poikkeuksin. Pääkarttaan on merkitty rauhoitetut suojelualueet sekä suojelualue-ehdotukset, jotka koskevat kaikkia valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä alueita sekä osaa paikallisesti merkittävistä alueista.

Maa- ja metsätalous

Maa- ja metsätalousalueita on tässä yleiskaavassa kahta tyyppiä, joiden pääasiallinen ero on siinä, että Vihdintien pohjoispuolella olevilla rakentamattomilla metsäalueilla ei ole hajakennusoikeutta. Näitä MM-alueita on noin 380 ha ja yleiskaavan I osaan verrattavia maa- ja metsätalousalueita runsas 570 ha. Maa- ja metsätalousalueisiin liittyviä kyläalueita (AT) on noin 23 ha.

YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Kaupungilla on velvollisuus yleiskaavan seurantaan ja sen muuttamiseen, jos yleiskaava ei täytä muuttuneiden olosuhteiden aiheuttamia vaatimuksia. Perusteltu poikkeaminen yleiskaavasta on mahdollista asemakaavoituksessa. Olennaista on, että keskeiset ratkaisuperiaatteet säilyvät.

Ympäristöministeriö on vahvistanut kaupunginvaltuuston 19.1.1994 hyväksymän Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa I:n 27.6.1996. Vahvistamisen jälkeen kaavalla tulee olemaan kaikki rakennuslaissa ja -asetuksessa yleiskaavalle säädetyt oikeusvaikutukset. Hyväksyessään käsillä olevan yleiskaavan osa II:n kaupunginvaltuusto päätti alistaa myös sen ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Seutukaavan toteuttaminen

Yleiskaava poikkeaa paikoin seutukaavasta. Poikkeamista on liitteenä (liite 5) tarkka luettelo perusteluineen sekä kartta (erillinen kansio). Seutukaavan välitöntä muuttamista edellyttäviä poikkeamia ei ole osoitettu.

1 JOHDANTO

1.1

Yleiskaavan tarkoitus

Yleiskaava on kaupungin tahdon ilmaisu alueiden käytön ja ympäristön kehittämisen päälinjoista.

Rakennuslain (28 § 1 mom) mukaan:

"Kaupungin yksityiskohtaisen kaavoituksen ja rakentamisen sekä muun maankäytön suunnittelemisen perustaksi on laadittava yleiskaava, joka sisältää pääpiirteet alueen käyttämisestä eri tarkoituksiin, niin kuin:

1) asumiseen; 2) elinkeinotoimintaan, kuten teollisuutta, kauppa- ja palvelutoimintaa sekä maa- ja metsätaloutta varten; 3) virkistykseen; sekä 4) liikennettä, vesihuoltoa ja muita yleisiä tarpeita varten."

Rakennuslain (29 § 1 mom ja 22 § 2 mom) mukaan yleiskaava

"on laadittava niin, että siinä varataan vastaisen kehityksen edellyttämät riittävät alueet eri tarkoituksia varten. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota seudun oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin.."

1.2

Yleiskaavan suhde muuhun suunnitteluun

Seutukaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, asemakaavaa, rakennuskaavaa ja rantakaavaa.

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa ja rantakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi kaupungissa.

Yleiskaava voidaan laatia koskemaan osaa kunnan aluetta kuten tämä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II. Asemakaavassa määrätään yksityiskohtaisesti eri alueiden rajat ja käyttötarkoitukset. Yleiskaava ei ole voimassa vahvistetuilla asema- eikä rantakaava-alueilla. Tämän yleiskaavan alueella ei ole vahvistettuja tai vireillä olevia asemakaavoja.

Yleiskaavoitus on osa kaupungin strategisen tason suunnittelua ja päätöksentekoa. Yleiskaavan ja asemakaavojen tulee kytkeytyä kiinteästi kuntasuunnittelun pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä toiminnan ja talouden suunnitteluun.

1.3

Espoon yleiskaavan aiemmat vaiheet

Ensimmäinen yleiskaavaluonnos valmistui 1968, mutta jäi hyväksymättä valtuustossa. Vuonna 1972 aloitetun yleiskaavan kaupunginvaltuusto hyväksyi 1978. Valitusten johdosta korkein hallinto-oikeus 1984 pysytti lääninoikeuden päätöksen, jolla valtuuston päätökset oli kumottu.

Välittömästi tämän jälkeen Espoon kaupunginhallitus päätti, että valtuuston hyväksymää yleiskaavakarttaa käytetään edelleen yleiskaavallisena suunnitelmana, jatkosuunnittelun pohjana sekä ohjeena lupa-asioita käsiteltäessä ja että ryhdytään toimenpiteisiin Espoon yleiskaavan laatimiseksi. Yleiskaavaluonnos valmistui syksyllä 1987 ja oli sen jälkeen nähtävillä RakA 154 §:n mukaisesti. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi ehdotuksensa Espoon yleiskaavaksi 28.6.1988 lähetettäväksi kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus päätti 20.6.1989, että Espoon yleiskaava käsitellään kahdessa osassa sekä että ensin käsitellään pohjoisosien yleiskaava. Tärkeä osa päätöstä oli, että suunnittelun ja poikkeus- ja lohkomislupakäsittelyn pohjana päätettiin käyttää lautakunnan 1988 hyväksymää yleiskaavaehdotusta.

Espoon pohjoisosien yleiskaava

Kaupunginhallitus hyväksyi Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotuksen 28.6.1990 asetettavaksi nähtäville rakennusasetuksen 29 §:n mukaisesti. Samalla kaupunginhallitus päätti, että nähtävilläoloa koskevassa kuulutuksessa ilmoitetaan, että yleiskaava tullaan alistamaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Yleiskaavaehdotus oli rakennusasetuksen 29 §:n mukaisesti nähtävillä muistutuksia varten syksyllä 1990.

Tehtyjen muutosten johdosta kaupunginhallitus asetti ehdotuksen uudelleen nähtäville syksyllä 1992. Valtaosa tässä vaiheessa tehdyistä muistutuksista koski Nuuksion aluetta. Varsin samanasaisesti niissä vaadittiin hakkuiden ym. toimenpiteiden ja rakentamisen kieltämistä "eli RakL 124a §:n mukaista luvanvaraisuutta" yleiskaavan virkistys- sekä maa- ja metsätalousalueiden määräyksiin.

Muistutusten johdosta ei yleiskaavaan esitetty muutoksia, vaan viitattiin tulevaan osayleiskaavoitukseen, jossa voitaisiin yksityiskohtaisesti määritellä mm. sekä rakentamisen määrä että luonnontekijöihin kohdistuvien toimenpiteiden luvanvaraisuudet. Helmikuussa 1994 kaupunginhallitus kuitenkin poisti em. osayleiskaavat kaavoitusohjelmasta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta käsitteli yleiskaavan 1.4.1993 ja kaupunginhallitus 7.9.1993.

Kaupunginvaltuusto päätti 19.1.1994 jakaa yleiskaavan kahteen osaan, joista se hyväksyi etelä-itäosat ja palautti pohjois-luoteisosat uudelleen valmisteltavaksi. Tämä selostus koskee uudelleen valmisteltavaksi palautettua osaa II.

Espoon pohjoisosien yleiskaava, osa II

Kaupunginhallitus päätti 19.4.1994 hyväksyä 7.4.1994 päivätyn valtuuston ohjeiden mukaan tehdyn luonnoksen Espoon pohjoisosien yleiskaavaksi asetettavaksi nähtäville RakA 154 §:n mukaisessa tarkoituksessa kuitenkin kaupunginhallituksen päättämin muutoksin.

17.5.1994 kh hyväksyi asettamansa työryhmän laatimat metsänhoito-ohjeet ja päätti asettaa ne nähtäville samanaikaisesti yleiskaavaluonnoksen kanssa.

Yleiskaavaluonnos ja metsänhoito-ohjeet olivat RakA 154 §:n mukaisesti nähtävillä 27.5.

16.6.1994. Huomautusten johdosta korjattu yleiskaavaehdotus oli RakA 29 §:n mukaisesti nähtävillä 14.3.

18.4.1995. Myös tällä kerralla alueen asukkaat jättivät sen johdosta useita muistutuksia. Tämä selostus koskee kaupunginhallituksen muistutusten johdosta muuttamaa ja kaupunginvaltuuston 17.6.1996 hyväksymää yleiskaavan osaa II.

1.4

Työohjelma ja organisaatio

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II pohjautuu koko Espoon yleiskaavaan, jonka työohjelman kaupunginhallitus hyväksyi 7.5.1985. Sen mukaan yleiskaava laaditaan vahvistamiskelpoiseksi. Työn suorittaa kaupunkisuunnittelukeskuksen yleiskaavayksikkö yhteistyössä muiden yksiköiden ja hallintokuntien kanssa. Työohjelmaa on myöhemmin tarkennettu.

1.5

Tiedottaminen

Espoon yleiskaavatyön alkamisesta ilmoitettiin hallintomenettelylain 13 §:n mukaisesti lehdissä kesäkuussa 1985. Sen jälkeen on eri vaiheissa tiedotettu Espoo-lehdessä sekä järjestetty tiedotustilaisuuksia, joissa on ollut runsaasti kuntalaisia. Nähtävillöiden aikana 1990, 1992, 1994 ja 1995 kaavoittaja on ollut tavattavissa myös Pohjois-Espoon kaupunkitoimistossa Kalajärvellä.

2 LÄHTÖKOHDAT JA PERUSTIEDOT

2.1

Pohjakartta

Yleiskaavan pohjakarttana on käytetty kiinteistöviraston valmistamaa virastokarttaa 1:20 000, jossa näkyy kiinteistöjaotus rekisterinumeroineen.

2.2

Suunnittelutilanne

Seutukaava

Espoo on kuulunut Helsingin seutukaavaliittoon, joka 1.1.1993 alkaen on muuttunut Uudenmaan liitoksi. Seutukaavojen tilanne on seuraava:

Maa- ja metsätalousalueet, virkistysalueet ja suojelualueet käsittävä seutukaava (I)	Ministeriö vahvistanut	12.12.1977
	Lainvoimainen	15.7.1980
Seutukaava I:n muutos	Ministeriö vahvistanut	30.10.1987
	Lainvoimainen	20.1.1989
Suojelualueet, virkistysalueet ja maa- ja metsätalousalueet käsittävä seutukaava (II)	Ministeriö vahvistanut eräin poikkeuksin	30.10.1987
	Lainvoimainen	20.1.1989
Jätehuollon alueet käsittävä seutukaava (III)	Ministeriö vahvistanut	30.10.1987
	Lainvoimainen	20.1.1989
Arvokkaat harjumaisemat käsittävä seutukaava	Ministeriö vahvistanut,	28.11.1994
	päätöksestä valitettu KHO:een	
Energiahuollon seutukaava	Ministeriö vahvistanut	21.10.1994
	Lainvoimainen	21.11.1994
Taajama-alueet ja liikenneväylät ja -alueet käsittävä seutukaava	Ministeriö vahvistanut eräin poikkeuksin,	18.6.1996
	päätöksestä valitettu KHO:een	

Lännessä Espoo rajoittuu Läntisen Uudenmaan seutukaava-alueeseen. Läntisen Uudenmaan seutukaava 1991 eli vuonna 1985 vahvistetun seutukaavan täydennykset ja muutokset on ministeriössä vahvistettavana. Myös tämä seutukaavaliitto (Västra Nylands regionplaneförbund) on liittynyt Uudenmaan liittoon.

Naapurikuntien yleiskaavat

Helsingissä on kaupunginvaltuuston 1992 hyväksymä yleiskaava. Vantaan yleiskaavan ympäristöministeriö vahvisti osittain 26.1.1995 ja päätös sai lainvoiman 17.1.1996. Kauniaisten maankäytön yleissuunnitelman valtuusto hyväksyi helmikuussa 1992.

Vihdissä on valtuuston hyväksymä yleiskaava vuodelta 1986. Lähellä Espoon rajaa on kolme osayleiskaava-alueita. Otalampi-Härkälän osayleiskaavan kunnanvaltuusto hyväksyi lokakuussa 1995 ja osa siitä on ympäristöministeriössä vahvistettavana. Tervalampi-Salmi -alueen osayleiskaava hyväksyttiin tammikuussa

1996 ja se on ympäristöministeriössä vahvistettavana. Heinäsuon osayleiskaavaehdotus oli uudelleen nähtävillä maaliskuussa 1996.

Kirkkonummella kunnanvaltuusto hyväksyi 17.6.1996 kunnan pääosan käsittävän yleiskaavaehdotuksen nähtävillä asetettavaksi. Saariston ja rannikkoalueiden osayleiskaava hyväksyttiin huhtikuussa 1995 ja lähetettiin ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Nurmijärven yleiskaava on vuodelta 1989 ja sitä ollaan tarkistamassa. Lähellä Espoon rajaa on kolme osayleiskaava-aluetta. Lepsämän ja Simolan osayleiskaavat on hyväksytty 1992 ja Klaukkalan osayleiskaava on ehdotusvaiheessa.

Espoon kaupunkisuunnittelulautakunnan 1988 hyväksymä ehdotus yleiskaavaksi

Kaupunginvaltuuston päätökseen 19.1.1994 nojautuen kaupunginhallitus totesi 1.2.1994, että sen 20.6.1989 tekemä päätös, jonka mukaan suunnittelun pohjana käytetään kaupunkisuunnittelulautakunnan 1988 hyväksymää ehdotusta Espoon yleiskaavaksi, on rauennut niiltä osin kuin se koski Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotuksen aluetta (16.10.1992 muutettu piirustus 4510).

Osayleiskaavat

Velskolan osayleiskaavaluonnos oli RakA 154 §:n mukaan nähtävillä vuonna 1985.

Asemakaavat ja rakennuskaavat

Vahvistettuja asemakaavoja ei tämän yleiskaavan alueella ole.

Rakennusjärjestys

Kaupungin uusi rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.1.1992.

Rakennuskiellot

Kaupunginhallitus päätti 30.11.1993 jatkaa yleiskaavan laatimista varten annettua RakL 32 §:ssä tarkoitettua rakennuskieltoa 31.12.1998 saakka. Ympäristöministeriö puolestaan on jatkanut RakL 124a §:ssä tarkoitettua toimenpidekieltoa samalle alueelle samoin 31.12.1998 saakka. Asemakaavan laatimiseksi annettuja rakennuskielloita ei alueella ole.

Kuntasuunnitelma

Koko Espoon yleiskaavatyötä aloitettaessa lähtökohtana oli kaupunginvaltuuston 24.9.1986 hyväksymä kuntasuunnitelman tavoiteosa. Se sisältää yleiskaavan laadinnan yleistavoitteet sekä toiminnallisia ja maankäytöllisiä tavoitteita. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uudet kuntasuunnittelun yleistavoitteet 13.9.1989, jotka ovat olleet tämän yleiskaavan lähtökohtina.

Kaupunginhallitus hyväksyi 28.1.1992 kaupungin toiminta- ja talousstrategian. Se ei sisällä erityisesti Espoon pohjoisosien yleiskaavan osaa II koskevia asioita.

Muita maankäytön suunnitteluun vaikuttavia päätöksiä ja ohjelmia

Valtioneuvosto teki 1.6.1989 Nuuksion aluetta koskevan periaatepäätöksen. Sen mukaan aluetta kehitetään ulkoilu- ja erämaisena luonnonalueena. Päätöksessä todetaan myös, että alueen tarkka rajausta määritellään vahvistettavien yleiskaavojen yhteydessä. Tämä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II sisältyy kokonaisuudessaan alueeseen, jota valtioneuvoston päätös koskee.

Valtioneuvoston periaatepäätökset valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta (20.12.1990) ja lehtojensuojeluohjelmasta (13.4.1989) käsittävät kohteita myös Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II:n alueella. Soidensuojeluohjelman espoolaiskohteet sijaitsevat tämän yleiskaava-alueen ulkopuolella.

Maanomistus

Tämän yleiskaavan osa II:n alueella Espoon kaupunki omistaa maata noin 340 ha (1.1.1996). Alueen suurin yksittäinen maanomistaja on kuitenkin Helsingin kaupunki, jonka omistamat alueet Espoossa keskittyvät kaupungin pohjoosiin. Ko. alueista on tämän yleiskaavan osa II:n alueella yhteensä noin 1470 ha. Erityislailla perustettua Nuuksion kansallispuistoa varten on valtio hankkinut maata sekä yksityisiltä että Helsingin kaupungilta. Tammikuun 1995 loppuun mennessä valtion maanomistus oli noussut 450 hehtaariin. Uudenmaan virkistysalueyhdistys on 31.1.1996 hankkinut omistukseensa noin 115 ha alueen Takkulan kylästä. Tilan ranta-alueet sisältyvät valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman piiriin.

Perusselvitykset

Työn kuluessa on tehty ja käytetty erilaisia selvityksiä. Niitä on ryhmitelty liitteeseen 3.

3 YLEISKAAVAN PERUSTELUT

3.1

Maankäyttöä koskevat kuntasuunnittelun yleistavoitteet

Espoon yleiskaavaa laadittaessa lähtökohtina olivat kaupunginvaltuuston 1986 hyväksymät kuntasuunnittelun yleistavoitteet. Niiden maankäyttöä koskeva osa sisälsi tavoitteet, jotka yleiskaavaa laadittaessa oli otettava huomioon. Näitä olivat mm. aluerakenne ja keskusjärjestelmä, sijoittamisperiaatteet, alueiden käyttöönottojärjestys, maapolitiikka, kaavatalous, asuntoalueiden ja työpaikka-alueiden sijainti ja monipuolinen tarjonta, liikenneolojen kehittäminen erityisesti joukkoliikenteen kannalta, kunnallisten palvelujen tonttitarve ja sijoittuminen sekä ympäristönsuojelun ja virkistyksen aluetarpeiden huomioon ottaminen.

Syyskuussa 1989 kaupunginvaltuusto hyväksyi uudet kuntasuunnittelun yleistavoitteet. Maankäytön osalta tavoitteisto on aikaisempaa selvemmin toimenpideohjelma. Siinä määritellään yleiskaavan ja koko maankäytön suunnittelun asema kunnan suunnittelun osana. Espoon valmisteilla oleva yleiskaava otetaan kaupungin strategiseksi ohjauksivälineeksi kuntasuunnittelussa, yksityiskohtaisessa kaavoituksessa, maanhankinnassa, rakentamisessa, ympäristönhoidossa ja -suojelussa sekä maankäytön toteuttamisen ajoittamisessa. Ensin hyväksytään pohjoisosan yleiskaava.

Kaupunginhallitus hyväksyi 28.1.1992 kaupungin toiminta- ja talousstrategian. Se määrittelee lähivuosien periaatteet kaupungin talouden tasapainottamisessa, maankäytön suunnittelussa ja palvelujen tuottamisessa.

3.2

Espoon yleiskaavan laadinnan pääperiaatteet

Kaupunginhallitus hyväksyi seuraavat pääperiaatteet 10.3.1987:

- Laadinnassa käytetään soveltuvin osin sisäasiainministeriön kaavoitusohjeiden 2/1980 mukaisia merkintöjä.
- Yleiskaavalliseen suunnitelmaan 1978 aluevarausten merkintätapaan verrattuna tehdään yleispiirteisempi aluevarausten esitys pääkarttaan.
- Yleiskaavamääräykset esitetään pääkartalla.
- Pääkartan täydennykseksi laaditaan toimintakohtaisia karttoja, joissa aluevarausmerkintöjä tarvittaessa täsmennetään ja annetaan suunnittelumääräyksiä ja suosituksia alueiden käytöstä.
- Liiteaineistossa esitetään alueiden käyttöönottojärjestystä koskeva suositus.
- Yleiskaavan selostuksessa on koko Espoota koskeva yleispiirteinen osa sekä suuraluekohtainen erityispiirteitä koskeva osa.
- Yleiskaava laaditaan vahvistamiskelpoiseksi mittakaavaan 1:20000.

Kaupunginvaltuusto päätti 4.12.1991 tarkistaa ohjeellisia väestö- ja työpaikkasuunnitteita ja ulottaa tavoiteajankohdan vuoteen 2030.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti, että pitkän aikavälin suunnittelussa varaudutaan sekä esitettyä hitaamman kehityksen mahdollisuuteen että nopeampaan kehitykseen ja että vuoden 2030 väestösuunnitteen vaihtoehdot voivat tällöin olla välillä 200 000 - 254 000 ja työpaikkasuunnitteen 100 000 - 140 000.

Suunnitteiden muutokset pohjoisosien yleiskaavan alueilla (suuralueet 6 ja 7) sijoittuvat osan I alueelle ja ovat vähäisiä. Muutokset johtuvat pääosin asemakaavoituksessa tai rakentamisessa tapahtuneista muutoksista.

Taulukko 3.2/1 Väestö- ja työpaikkasuunnitteet vuosille 2020 ja 2030

Suuralue	Väestö		Työpaikat	
	1.1.2021	2031	1.1.2021	2031
1. Suur-	57 500	60 000	25 800	26 800

Leppävaara				
2. Suur-Tapiola	34 500	34 000	28 800	28 800
3. Suur-Matinkylä	30 000	30 000	11 000	11 800
4. Suur-Espoonlahti	40 500	40 500	11 200	11 700
5. Suur-Kauklahti	8 000	8 500	3 200	3 200
6. Vanha-Espoo	34 000	35 000	12 300	13 300
7. Pohjois-Espoo	8 000	9 500	4 700	4 900
Laitokset ym.	2 500	2 500	10 000	10 000
Liikkuvat työpaikat				
Koko Espoo	215 000	220 000	107 000	110 500

Kuva 3.2/1 Espoon väestö ja työpaikat vuosina 1960 - 2030

3.3

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II:n päämitoitus

Yleiskaavan maankäytön aluevaraukset perustuvat kaupunginvaltuuston 4.12.1991 päätökseen Espoon väestö- ja työpaikkasuunnitteista vuodelle 2030 sekä kuntasuunnitelman yleistavoitteisiin, jotka koskevat aluerakennetta, liikenneverkkoa, julkisia palveluja ja virkistysalueita.

Johtuen pohjoisosien yleiskaavan osa II:n toiminnallisesta luonteesta pääkaupunkiseudun tärkeimpänä laajana ulkoilu- ja luonnonalueena asunto- ja työpaikka-alueiden aluevarausten määrä ja pinta-alat ovat vähäiset. Kaikki kyseiset aluevaraukset sijoittuvat Vihdintien varrelle Takkulaan, jossa kyläaluetta (AT) on yhteensä 23 ha ja teollisuuden ja varastoinnin aluetta (T) yhteensä 4 ha. Lisäksi PY-alueille voi sijoittua asuntoja ja työpaikkoja puolestaan maankäyttöluokkiin PY ja AT.

Valtioneuvoston Nuuksion järvi-aluetta koskeva periaatepäätös ja sitä täydentävä ympäristöministeriön kirje asettavat varsin selkeät rajat alueelle sijoitettaville toiminnoille. Niiden mukaan melua aiheuttavaa ja maastoa kuluttavaa toimintaa ei alueella sallita eikä luonnonsuojelun ja virkistyskäytön kannalta tärkeille alueille saa lisätä asutusta. Virkistyskäytön osalta lähtökohtana ovat pääkaupunkiseudun asukkaiden tarpeet. Nämä suuntaviivat merkisevät sitä, ettei alueelle tule sijoittumaan myöskään mainittavia määriä urheilun tai matkailun työpaikkoja.

4 YLEISKAAVAN TOIMINNALLISET RATKAISUT JA MAANKÄYTTÖ

4.1 ALUERAKENNE JA KESKUSVERKKO

Aluerakenne ja sen kehittyminen

Pohjoisosien yleiskaavan osa II:n alue käsittää luontosuhteiltaan monipuolisia virkistys- ja suojelualueita sekä maa- ja metsätalousalueita Espoon pohjois- ja luoteisosissa. Lisäksi alueeseen kuuluvat Vihdin kunnasta Espooseen 1.1.1994 siirretyt tilat, jotka ovat loma-asuntoaluetta. Hyväksyessään yleiskaavan 17.6.1996 kaupunginvaltuusto rajasi Lahnuksen ampumaradan alueen yleiskaava-alueen ulkopuolelle.

Alueen eteläpuolelle, liikenneväylien solmukohtaan, rantaradan varteen sijoittuu tiiviisti rakennettu, kaupungin hallinnollisena keskuksena kehitetty Espoon keskus virastotaloineen ja sen ympäristöön rakennettuine tehokkaine kerrostaloalueineen. Pohjoisessa tämän yleiskaava-alueen ympäröimänä sijaitsee Rinnekodin laitosalue, jonka rakentamattomat metsä- ja peltoalueet sisältyvät tähän yleiskaavan osaan II.

Alueen itäpuolelle Kalajärvelle Vihdintien varteen sijoittuu Pohjois-Espoon paikallinen keskus, jota uuden asemakaavoituksen myötä on kehitetty.

Pohjoisessa heti pääteitä reunustavan asutuksen ulkopuolella on laajoja maa- ja metsätalousalueita sekä virkistys- ja suojelualueita. Suuren yhtenäisen suojelu- ja virkistysaluekokonaisuuden muodostaa erämainen Nuuksion järviselänne, jolla sijaitsee Espoon ja Helsingin laajoja ulkoilu- ja retkeilyalueita. Tämä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II käsittää lähes yksinomaan Nuuksion järviselännealueeseen tai sitä ympäröiviin vaihtumisvyöhykkeisiin kuuluvia alueita.

Espeen keskusverkko

Espeen yleiskaavan aluerakenne alue- ja paikalliskeskuksineen perustuu jo ensimmäisen yleiskaavaluonnoksen käsittelyssä 1960-luvun lopussa tehtyihin ratkaisuihin. Kuntasuunnittelun yleistavoitteiden mukaan (kaupunginvaltuusto 24.9.1986) tuli kehittää viittä aluekeskusta ja kahta paikalliskeskusta.

Kaikki aluekeskukset ja paikalliskeskukset sijaitsevat Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II:n ulkopuolella.

Kaupunginvaltuuston 13.9.1989 hyväksymissä kuntasuunnittelun yleistavoitteissa todetaan kohdassa Maankäytön suunnittelun kokonaistehtävä ja periaatteet seuraavaa:

"Espoo rakentuu lähitulevaisuudessa voimakkaasti viiden aluekeskuksen pohjalta. Raideliikenteen rahoitusratkaisujen tullessa kunnalle nykyistä selvästi edullisemmaksi tutkitaan sen tuomat edellytykset kaupunkirakenteen kehittämiseksi. Toimivan, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön sekä elinkeinoelämän monipuolisen kasvun saavuttamiseksi tulee alueiden kehitys ja peruspalveluiden tasapuolinen alueellinen kehittäminen suhteuttaa kaupungin voimavaroihin."

Aluerakenteen tavoitteisiin on lisätty viheralueiden riittävyys ja laatu.

Teollisuus- ja varastoalueet (T)	4
Julkiset palvelut (PY)	23
Kyläalueet (AT)	23
Liikennealueet (LM)	26
Loma-asuntoalueet (RA, RA2)	167
Vesialueet (W)	484
Maa- ja metsätalousalueet (MM, MT)	955
Suojelualueet (SL1, SL2, SL3, SM1)	1012
Virkistysalueet (V1)	2732

Kuva 4.1/2 Aluevarausten pinta-alat, ha

4.2 VÄESTÖNKEHITYS JA SUUNNITTEET

Väestönkehitys Helsingin seudulla

Yleiskaava perustuu käsitykseen Helsingin seudun vetovoimaisuudesta ja kasvuedellytyksistä myös tulevaisuudessa. Väestönkasvun ennakoitaan jatkuvan johtuen suotuisasta muuttoliikkeestä, etenkin nettomaahanmuuton kasvusta.

Kasvu suuntautuu kokonaisuudessaan tämän yleiskaava-alueen (Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II) ulkopuolelle, sillä yleiskaava sisältää muutamien loma-asunto- ja kyläalueiden ohella lähes yksinomaan maa- ja metsätalous-, virkistys- ja suojelualueita. Seudun väestönkasvu korostaa yleiskaava-alueen tärkeyttä merkittävimpänä laajana ulkoilukohteena pääkaupunkiseudulla.

Taulukko 4.2/1

Väestönkehitys Helsingin seudulla ja pääkaupunkiseudun kunnissa vuosina 1970 - 1995 ja seutukaavaliiton suunnitteet vuosille 2000 - 2030 (1 000 as. 31.12.)

	1970	1980	1995	2000	2010	2020	2030
Helsinki	510,3	483	525,0	503	502	497	492
Esfoo	96,6	137,4	191,2	196	210	217	222
Kauniainen	6,2	7,2	8,3	8,1	8,5	9	9
Vantaa	80,9	132,1	166,5	173	183	189	194
Pääkaupunkiseutu	694,0	759,7	891,1	880,1	903,5	912	917

Väestönkehitys Espoon pohjoisosissa

Espoon pohjoisosissa (suuralueet 6 ja 7) asui vuoden 1996 alussa 30 732 henkeä, mikä on noin 16 % Espoon koko väestöstä. Suunnitteen päävaihtoehdossa on laskettu väestönkasvun jatkuvan aina vuoteen 2030 saakka. Vakinaisten asukkaiden määrä tämän yleiskaavan alueella (osa II) on noin 110 henkeä. (Viimemainittuun lukuun eivät sisälly Vihdistä 1.1.1994 liitetyn alueen asukkaat.)

Taulukko 4.2/2 Väestö vuonna 1996 ja suunnitteet vuosille 2010, 2020 ja 2030

Suuralue	1.1.1996	2010	2020	2030
6. Vanha-Espoo	24 888	29 000	34 000	35 000
7. Pohjois-Espoo	5 844	7 500	8 000	9 500
Espoon pohjoisosien yleiskaava osat I ja II yhteensä	30 732	36 500	42 000	44 500

4.3 ASUMINEN

Asuntokanta

Yleiskaava-alueen asuntokanta oli vuoden 1993 alussa 24 asuntoa ja noin 2 300 km². Asuntojen keskikoko oli 84 hm². Kylämäinen asutus on keskittynyt Takkulaan, minkä lisäksi on haja-asutusta Pyykorvessa ja Lepsämäjoentien varressa. Loma-asuntoalueita on sekä järvien rannoilla että Nuuksion Pitkäjärven pohjoispäässä.

Asuntoalueiden mitoitus

Pohjoisosien yleiskaavan osa II:n alueelle ei ole osoitettu uusia asuntoaluevarauksia. Olemassaolevien asuinrakennusten ympärille on osoitettu kyläaluetta ja näin luodaan mahdollisuus tiivistää hajanaisesti rakennettuja alueita. Kyläalueilla sallitaan yksiasuntoisten erillispientalojen rakentaminen, mikä käytännössä merkitsee varsin väljää pientaloasutusta.

Aluevarausten kaavatilanne

Yleiskaava-alueella ei ole vahvistettuja tai vireillä olevia asemakaavoja.

4.4 ELINKEINOT JA TYÖPAIKAT

Nykytilanne ja työpaikkamäärien kehitys yleiskaava-alueella

Alueella harjoitetaan jonkin verran maa- ja metsätaloutta, mutta toimintaa vaikeuttavat alueelle asetetut suojelutavoitteet. Kyläalueille sijoittuu yksittäisiä palvelutyöpaikkoja. Vihdintien varrella Takkulassa on varastoalue.

Yleiskaavan alueelle ei ole tarkoitus lisätä merkittävästi työpaikkoja. Kyläalueille tulee kuitenkin olla mahdollista lisätä ympäröivää kylää ja haja-asutusalueita palvelevia palveluja sekä asumiseen soveltuvia työtiloja.

Työpaikkojen aluevaraukset ja mitoitus

Yleiskaava-alueen luonteesta johtuen alueelle ei ole sijoitettu uusia erillisiä työpaikka-alueita. Olemassaoleva teollisuuden ja varastoinnin alue (T) Vihdintien varrella on ainoa työpaikkojen aluevaraus. Lisäksi työpaikkoja on muilla aluevarauksilla (kuten kyläalueilla ja maa- ja metsätalousalueilla sekä PY-varauksilla), joilla työpaikkamitoitus on laskettu suhteessa väestöön lukuunottamatta erillisiä työpaikkakohteita.

Kuva 4.4/1

Kuva 4.4/2

4.5 PALVELUT

Kunnallisia palveluja ei yleiskaava-alueella juurikaan ole. Muista julkisista palveluista tärkein on Espoon seurakuntien Velskolan toimintakeskus, joka on otettu huomioon omana PY-varauksenaan. Muut PY-varaukset ovat lähinnä ulkoiluun ja virkistykseen liittyviä palvelupisteitä. Mahdolliset lähipalvelut sijoittuvat kyläalueille eivätkä näy yleiskaavassa.

Yleiskaavakartassa esitetään julkisten palvelujen varauksista vain yli 2 ha:n suuriset PY-aluevaraukset. Pienempiä tilavarauksia edellyttävät palvelut sisältyvät muihin varauksiin. Julkisten palvelujen ja hallinnon aluevarauksia (PY) on yleiskaava-alueella 23 ha.

.6 LIIKENNE

Yleiskaavakartalla on esitetty tie-, raide- ja vesiliikenteen aluevaraukset. Tämän lisäksi kaavakartalla on osoitettu tärkeimmät pääulkoilureitit ohjeellisina.

Joukkoliikenne

Yleiskaavan liikennesuunnittelussa tavoitteena on joukkoliikenteen kilpailukyvyyn parantaminen sekä mahdollisimman tehokas ja taloudellinen hoito.

Kaava-alueella on hyvin vähän vakituista asutusta ja joukkoliikenteen yhteystarpeet kohdistuvatkin lähinnä vapaa-ajan virkistystoimintaan. Liikenteellisesti syrjäinen sijainti ja pienet matkustajamäärät vaikeuttavat joukkoliikenteen järjestämistä perinteisillä joukkoliikennevälineillä. Alueen joukkoliikennepalveluja voidaan kehittää uusien joukkoliikennemuotojen, esim. kutsu- ja linjataksien avulla.

Linja-autoliikenne

Joukkoliikennepalveluja tarjoavat Vihdintietä ja Lakistontietä pitkin kaava-alueen läpi kulkevat seudulliset ja sisäiset bussilinjat. Lisäksi osa Nuuksiontiellä ja Velskolantiellä liikennöivistä Espoon sisäisistä bussilinjoista ulottuu kesäaikaan kaava-alueelle.

Tavoitteena on järjestää Vihdintien suunnasta vaihdottomat yhteydet Helsingin keskustaan ja Kalajärvelle. Nuuksiossa tavoitteena on syöttöliikenteen järjestäminen Espoon aseman kautta rantaradalle.

Henkilöautoliikenne

Vuoden 1992 alussa Espoossa oli noin 400 henkilöautoa 1000 asukasta kohden. Autotiheyden ennustetaan kasvavan vuoteen 2020 mennessä noin 550 henkilöautoon/1000 asukasta. Autotiheyden kasvu ja maankäytön tehostuminen merkitsevät liikenteen määrän yli puolitoistakertaistumista vuoteen 2020 mennessä, kuva 4.6/1 a-b.

Yleiskaavan liikenneverkko on nykyisen tiestön varassa, kuva 4.6/2.

Kaava-alueen pohjoisosan liikenneverkko tukeutuu Vihdin, Velskolan ja Lakistontien varaan. Koska yhteydet pääkaupunkiseudulta Porin suuntaan hoidetaan edelleen pääasiassa Turunväylää pitkin, Vihdintien valtakunnallinen merkitys säilyy vähäisenä. Tulevaisuudessa se palvelee paikallisen liikenteen lisäksi ensisijaisesti Vihdistä pääkaupunkiseudulle suuntautuvaa liikennettä.

Nuuksion alueen liikenneverkko tukeutuu pääasiassa Nuuksiontien ja osin myös Velskolantien varaan.

Kevyt liikenne

Yleiskaavakartalla osoitetaan omalla merkinnällään ohjeellinen pääulkoilureitistö siltä osin kun se sijaitsee liikennealuevarausten ulkopuolella.

Kevyen liikenteen tavoitteellinen pääverkko vuodelle 2020 on esitetty kuvassa 4.6/3 seudullisten runkoraittien ja kaupungin sisäisen pyöräilyn ja ulkoilukäytön kannalta merkittävimpien kulkureittien osalta.

Seudullisen pyöräilyn kannalta merkittävin on Vihdintien rinnalla kulkeva pyörätie, joka ei vielä ulotu tälle yleiskaava-alueelle. Muut yhteydet palvelevat ensisijassa ulkoilu- ja virkistyskäyttöä.

Liikenteen ympäristövaikutukset

Kaduilla ja teillä liikkuvat ajoneuvot aiheuttavat ympäristöönsä monenlaisia haittoja ja kuormitusta. Liikenteen haittavaikutukset kuten melu, tärinä ja erilaiset päästöt voidaan määrittää mittauksin ja laskennallisista menetelmin. Osa haittavaikutuksista mm. liikenteen ja tien rakenteena aiheuttamat estevaikutukset kaupunkikuvaan sekä liikenteen aiheuttama turvallisuuden tunne eivät ole mitattavissa.

Kaupunginhallituksen v. 1989 hyväksymän meluntorjuntaohjeiston mukaisesti tulee kaava-, liikenne- ja rakennussuunnitelmat laatia siten, että liikenteestä aiheutuva melu jää asuntojen sisätiloissa alle 35 dB ja ulkona alle 55 dB.

Autoliikenteen aiheuttamia ympäristöhäiriöitä esiintyy lähinnä Vihdintien tuntumassa, missä ne haittaavat lähinnä ulkoilua ja virkistystoimintaa tien välittömässä läheisyydessä. Muilla yleiskaavaan sisältyvillä teillä liikenne ja siitä aiheutuvat ympäristöhäiriöt ovat vähäisiä.

Virkistysalueella taajaman ulkopuolella ja luonnonsuojelualueella saa melun samanarvoinen jatkuva äänitaso olla päivällä enintään 45 dBA ja yöllä 40 dBA. Helsinki-Vantaan lentokentän liikenteestä aiheutuvan lentomelun päivän keskimääräinen arvo 45 dBA ulottuu vuosina 1992-1996 Velskolan Pitkäjärven kohdalle eli juuri ja juuri käsiteltävänä olevalle yleiskaava-alueelle. Yöllä keskimääräinen lentomelutaso 40 dBA ei ulotu yleiskaava-alueelle.

Vuoden 2000 jälkeen lentomeluvyöhykkeet eivät enää ulotu yleiskaava-alueelle. Koneiden melutasot laskevat (v. 2002), mutta enimmäismelutasot ovat 70-75 dBA Pirttimäen - Velskolan Pitkäjärven kohdalla. Koneiden lennot Nuuksion alueella ovat harvinaisia (yksi lento keskimäärin 10-50 tunnin aikana).

4.7 TEKINEN HUOLTO

Vesihuolto

Yleiskaavan alueella ei ole keskitettyyn vesihuoltoon liitettäviä taajarakennusalueita. Kuvassa 4.7/1 on esitetty ohjeellinen keskitetyn vesihuollon alue. Tämän ulkopuolelle jäävän rakennuskannan vesihuolto on hoidettava kiinteistökohtaisesti tai alueellisin järjestelyin.

Kuvassa 4.7/1 on esitetty nykyisten vedenottamoiden suoja-alueet. Niillä on otettava huomioon vesiensuojelun asettamat vaatimukset. Lahnuksessa sijaitseva tärkeä pohjavesialue ulottuu yleiskaava-alueelle.

Energiahuolto

Energiahuollon aluevarauksia ei yleiskaavan alueella ole. Pohjois-Espooseen ei ole tarkoitus rakentaa kaukolämpöverkkoa.

Jätehuolto ja kunnossapito

Seudun jätehuollon tärkein käsittelyalue on Ämmässuo, joka sijaitsee yleiskaava-alueen ulkopuolella.

Muu tekninen huolto

Viestiliikenne tulee voimakkaasti lisääntymään. Sen aluetarpeita on vaikea ennustaa pitkällä aikavälillä. Kuvassa 4.7/4 on esitetty tiedossa olevien Yleisradion ja puhelinliikenteen linkkiasemien ja tukiasemien sijainti

4.8 VIRKISTYSALUEET JA ULKOILU

Virkistysalueiden tarve ja tavoitteet

Väestömäärän kasvaessa ja vapaa-ajan jaksottuessa tasaisemmin ympäri vuoden painottuu tarve erityisesti lähivirkistysalueisiin ja ulkoilualueisiin oman kunnan alueella. Tähän on yleiskaavassa varauduttu.

Virkistysaluekomitean mitoitussuosituksen mukaan tulisi Espoon väestöä varten varata virkistysalueita seuraavasti:

Virkistysaluetyyppi	Virkistysaluetarve v. 2030 Koko Espoo	
	m ² /asukas	Yhteensä ha
Ulkoilupuistoa, saavut. alle 5 min	40	880
Ulkoilualuetta, saavut. 15 - 20 min	80	1 760
Retkeilyaluetta, saavut. alle 1,5 h	250	5 000
Virkistysaluetarve yhteensä	370	8 140

Ulkoilupuistojen ja ulkoilualueiden tarve kokonaan sekä lisäksi osa retkeilyaluetarpeesta tulisi tyydyttää oman asuinkunnan alueella. Yleiskaava perustuu näille tavoitteille. Seutukaavoissa edellytetään, että pääkaupunkiseudun lähivirkistysalueiden (ulkoilupuistot, ulkoilualueet) tulisi sijaita pääkaupunkiseudulla ja retkeilyalueiden pääkaupunkiseudun ohella sen ulkopuolella.

Seutukaavan virkistysaluevaraukset ovat painottuneet Espooseen, jonne on osoitettu yli 50 % kaikista pääkaupunkiseudun virkistysaluevarauksista.

Lautakunnan hyväksymässä koko Espoon yleiskaavaehdotuksessa 1988 oli virkistysaluevarauksia (V) yhteensä lähes 10 000 ha eli yli 700 ha enemmän kuin seutukaavoissa. Espoon pohjoisosien yleiskaavassa 1992 oli yhteensä yli 6 400 ha eli noin 2/3 kaikista Espoon virkistysaluevarauksista. Lisäksi on huomattava, että selvitysalueisiin kuului aikaisempia virkistysaluevarauksia. Myös merkintätavoissa on eroja seutukaavojen ja yleiskaavan välillä. Yksityiskohtaisemmasta jäsentelystä johtuen yleiskaavassa on mm. osa urheilukeskusalueista sekä virkistystoimintaa palvelevien rakennusten alueet, kuten ulkoilumajat, osoitettu seutukaavan virkistysalueille.

Kaupunginvaltuuston 19.1.1994 hyväksymässä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa I:ssä virkistysaluevarauksia (V) on yhteensä noin 3 600 ha. Vajaa puolet edellisen vaiheen virkistysalueista jäi yleiskaavan osa II:n alueelle, jonka valtuusto palautti uudelleen valmisteltavaksi. Valtuuston päätöstä noudattaen näistä huomattava osa on muutettu luonnonsuojelualueiksi (SL). Virkistysalueiden kokonaisala on kuitenkin pysynyt ennallaan, koska valtuusto päätti muuttaa suuren määrän aikaisemmin maa- ja metsätalousalueiksi osoitettuja toimivien maatilojen alueita virkistysalueiksi.

Yleiskaavan virkistysaluevarauksiin ovat määrällisten tavoitteiden lisäksi vaikuttaneet sijainti- ja ympäristönäkökohdat.

Virkistysaluetyypit

Yleiskaavan pääkartalla osoitetaan kaikki virkistysalueet yhtäläisellä merkinnällä V1. Liitekartalla esitetään lisäksi ohjeellisesti jaottelu lähivirkistysalueisiin (VL) sekä ulkoilu- ja retkeilyalueisiin (VR).

Ulkoilu- ja retkeilyaluekokonaisuuksista tärkein on Nuuksion järviselännealue, joka laajasti ottaen käsittää myös muut Pohjois-Espoon ulkoilu- ja retkeilyalueet. Tämä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II käsittää järviselänneen keskeiset Espoon puoleiset osat.

Ainoa lähivirkistysaluekokonaisuus yleiskaavan alueella on Velskolan toimintakeskuksessa (ks. liitekartta 6).

Nuuskion järviselänne

Valtioneuvosto teki 1.6.1989 periaatepäätöksen Nuuskion alueen kehittämiseksi ulkoilun ja luonnonsuojelun tarkoituksiin.

Päätöksen mukaan kehittäminen tapahtuu valtion toimesta yhteistyössä kuntien kanssa pääkaupunkiseudun ja sen lähikuntien asukkaiden hyväksi alueen luonnonarvot säilyttäen. Kehittämisen välineenä on yleiskaava. Periaatepäätökseen liittyi likimääräinen tarkastelualueen raja, josta päätöksessä todetaan, että kukin kunta tarkentaa sitä yleiskaavojen yhteydessä. Tarkastelualue käsitti lähes koko Pohjois-Espoon suuralueen ja pääosan Vanhan-Espoon suuralueesta. Lisäksi siihen kuului laajoja alueita Vihdistä ja Kirkkonummelta.

Laki Nuuskion kansallispuistosta (118/1994) tuli voimaan 1.3.1994. Espoosta kansallispuiston alueeseen kuuluvat valtion omistamat maat Nuuskion Pitkäjärven pohjoispäässä. Lain 4 §:n mukaan kansallispuistoon luetaan kuuluviksi sellaiset valtion omistukseen siirtyvät alueet, joiden käytöstä kansallispuiston laajennusalueena tehdään päätös hankinnan tai saannon yhteydessä. Tämän nojalla kansallispuistoa on lain voimaantulon jälkeen jo laajennettu. Laajennusten jälkeen Nuuskion kansallispuiston aluetta on Espoon puolella noin 450 ha (kuva 4.8/1). Kansallispuiston kokonaisala on runsaat 1960 ha (31.1.1995).

Espoon tarkentama raja, samoin kuin pohjoisosien yleiskaavan osa II:n raja, on esitetty liitekartalla 9 (Nuuskion alueen kehittämis- ja hoitovyöhykkeet). Liitekartalta ilmenee myös valtioneuvoston periaatepäätöksen mukainen likimääräinen tarkastelualueen raja. Yleiskaavan liitekartan raja perustuu alueen luontaisiin lähtökohtiin ja noudattaa Espoon kaupunginhallituksen nk. Nuuksio-työryhmän mietinnöstä 31.1.1989 antamassa lausunnossa esittämiä rajausperiaatteita. Lausunnossa tähdennettiin, että alue tulee rajata siten, että Pohjois-Espoon itä- ja keskiosien taajama-, kylä- ja maatalousalueet, Bodomin järven länsirannan kyläalueet sekä suunnilleen linjan Siikajärvi-Sahajärvi-Brobäck-Oittaa eteläpuolinen alue kokonaisuudessaan käsitellään muussa yhteydessä. Lausunnossa esitettiin myös, että aluerajauksen tarkempi määrittely tapahtuisi lopullisesti osayleiskaavoituksen yhteydessä.

Nuuskion järviselännealue oli tarkoitettu osayleiskaavoittamiseksi, koska vasta tällä kaavatasolla on mahdollista riittävän tarkasti määrittellä suojelualueet ja -kohteet, niiden luontaiset rajaukset, yksityiskohtaiset suojelutavoitteet, suojelutavoitteiden mukainen kehittäminen sekä ulkoilun kanavointi ja miljöön muodostuminen. Tämän vuoksi muistutuksiin laadituissa vastineissa viitattiin tulevaan osayleiskaavoitukseen. Kaupunginhallitus on kuitenkin sittemmin poistanut osayleiskaavat kaavoitusohjelmasta.

Ulkoilureitistö

Yleiskaavassa osoitetaan tärkeimmät ulkoilureittiyhteydet ohjeellisella sijaintimerkinnällä. Tärkeimpiä yhteystarpeita ovat yhteydet asuntoalueilta lähivirkistysalueille, lähivirkistysalueilta ulkoilu- ja retkeilyalueille, erityisesti ulkoilukeskuksiin ja -tukikohtiin sekä ulkoilualueelta toiselle.

Yleensä ulkoilureitit ovat talvella latupohjina. Kesäisin niillä ulkoillaan useimmiten vain jalkaisin (ulkoilupolut), mutta keskeisimmillä ulkoilureiteillä on mahdollisuus myös pyöräillä (ulkoilutiet). Ulkoilureitit voivat toimia myös tavanomaisina kevyen liikenteen väylinä, luontopolkuina tai maa- ja metsätalouden huoltoajoteinä.

Urheilukeskukset ja erityisurheilualueet

Kaupunginosakohtaiset ja koko kuntaa tai seutua palvelevat suuret urheilukeskukset sisältyvät pääkartalla V1-alueisiin sekä yleisten rakennusten alueisiin PY. Yleiskaavan alueelle ei sijoitu uusia urheilukeskuksia eikä suuria urheilulaitoksia. Näitä pienemmät urheilualueet voivat sisältyä myös asuntoalueisiin. Erityisurheilualueet, joihin luetaan mm. laskettelurinteet ja golfalueet, ovat niinkään V1-alueita.

Muu virkistystoiminta

Liitekartalla 6 esitetään käytössä olevat, eri asteisissa kaavoissa jo osoitetut sekä eräät uudet uimaranta-aluevaraukset. Uusia uimarantoja on osoitettu vain yhdelle järviselännealueen järvelle (Saarijärvi). Valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman alueelle, jonka piiriin pääosa alueen rakentamattomista rannoista kuuluu, ei voi osoittaa uusia uimarantoja.

Nuuskionpään ulkoilumaja Haukkalammen rannalla on osoitettu yleisten rakennusten alueeksi kun taas rantojensuojeluohjelman alueella oleva Kattilajärven leirikeskus puolestaan on virkistysaluetta. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön sijoittuva seurakuntien leirikeskus Velskolassa on myös

yleisten rakennusten aluetta. Yleiskaava-alueen ulkopuolella ovat näihin rinnastettavia yleisten rakennusten alueita Solvallaan urheilupuiston alue sekä ulkoilukeskusten ja -tukikohtien rakennusalueet (Brobacka, Pirttimäki, Luukkaa).

4.9 LOMA- JA MATKAILUTOIMINTA

Loma-asuntoalueet

Yleiskaavassa loma-asuntoalueiksi (RA) on pääsääntöisesti osoitettu loma-asutukseen palstoitetut ja tässä käytössä jo olevat alueet. Joitakin yksittäisiä loma-asuntoja on jätetty osoittamatta virkistysalueilla (V1). Näitä tapauksia varten on V1-alueiden määräykseen otettu kohta, jonka perusteella loma-asutuksen sallitaan jatkuvan niillä rakennuspaikoilla, jotka yleiskaavan hyväksymisajankohtana ovat jo loma-asutuskäytössä. Loma-asunnon muuttamista ympärivuotiseen käyttöön sen sijaan ei V1-alueilla sallita.

Yleiskaavallisena tavoitteena on 1970-luvulta alkaen ollut, että uutta loma-asutusta ei sallita, ellei ole kyse välitonttien käyttöönotosta tai muusta vähäisestä olevan loma-alueen täydentämisestä. Toisaalta on nähty tavoitteellisesti hyväksi sallia olevien loma-asuntojen säilyminen jopa jossain määrin erillisinä samoin kuin olevien ympärivuotisten asuntojen säilyminen silloinkin, kun viimeainitut sijaitsevat loma-asuntoalueilla. Nämä tuovat mukanaan sosiaalista kontrollia, jonka on havaittu mm. rajoittavan talvisia vahingontekoja loma-asuntoalueilla.

Vihdin kunnasta Espooseen 1.1.1994 liitetty kylä (Tervalampi 461) on 1940-1970-luvuilta peräisin olevaa loma-asuntoaluetta, jolla sijaitsee myös ympärivuotista asutusta. Se on kuulunut Vihdin kunnan laatiman Tervalammen-Salmen osayleiskaavan piiriin. Alue on kokonaisuudessaan osoitettu loma-asuntoalueeksi. Se rajoittuu Vihdin puoleiseen osaan Nuuksion kansallispuistoa.

Loma-asuntoalueet on tässä yleiskaavan osa II:ssa porrastettu kahteen luokkaan, joista vähemmän rakennusoikeutta sisältävää (RA2) on käytetty erällä näkyvillä maisemakohdilla ja kansallispuistoon rajoittuen.

4.10 YMPÄRISTÖNHOITO JA SUOJELU

Espoon maisema ja yleiskaava

Espoon rikas, monivivahteinen ja historiallisesti monikerroksinen maisema muodostaa korvaamattoman luonnon- ja kulttuurivarannon. Sen parhaiden piirteiden ja monimuotoisuuden säilyminen ja korostuminen on pyritty turvaamaan muun muassa kartoittamalla ja ottamalla huomioon maisemarakenteen äärialueet, yhtenäiset laajat metsäalueet sekä luonnon- ja kulttuuriympäristön suojelukohteet ja toimivat maatilat.

Maisemarakenteen äärialueiden (selänteiden laet ja laaksojen pohjat) suojelu sisältyy yleisperiaatteena yleiskaavaan. Järvien rannat sekä puro- ja jokivyöhykkeet ovat tärkeitä maisematekijöitä, joita on pyritty säilyttämään ja luomaan edellytykset niiden kehittämiseksi luontaisina viheralueina ja -akseleina.

Valtakunnalliset suojeluohjelmat

Valtioneuvoston valtakunnallisia suojeluohjelmia koskevat periaatepäätökset sisältävät useita kohteita ja alueita Espoon pohjoisosista. Alueita on valtakunnallisissa soiden-, lehtojen- ja rantojensuojeluohjelmissa. Lisäksi valtioneuvosto on tehnyt Nuuksion aluetta koskevan periaatepäätöksen 1.6.1989 (ks. tarkemmin kohta 4.8 Nuuksion järviselänne). Tähän Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II:een sisältyy jo osittain rauhoitettuja lehtojensuojeluohjelman alueita ja valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman Espooseen sijoittuvat alueet kokonaisuudessaan sekä Nuuksion järviselänteen Espoon puoleinen ydinalue sisältäen myös osan vastikään perustetusta Nuuksion kansallispuistosta.

Valtakunnallisissa suojeluohjelmissa esitetyt alueet ja kohteet on joko osittain jo rauhoitettu tai muilta osin esitetty luonnonsuojelualueiksi (vrt. kohta Luonnonsuojelu).

Valtioneuvosto teki 20.12.1990 periaatepäätöksen valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta. Sen tarkoituksena on säilyttää siinä mainitut ranta-alueet luonnonmukaisina ja rakentamattomina. Metsien hoidossa edellytetään noudatettaviksi keskusmetsälautakuntien (nyk. metsäkeskusten) ranta-alueita koskevia metsänhoitosuosituksia. Luonnonsuojelulliset rauhoitusehdot ja metsänkayttörajoitukset voidaan rantojensuojeluohjelman mukaan ulottaa käsittämään noin 50 metrin vyöhykkeen rannasta. Näitä suosituksia pidemmälle meneviä metsän käsittelyn rajoituksia voidaan edellyttää ainoastaan uhanalaisten ja erittäin

harvinaisten eläin- ja kasvilajien esiintymisalueilla. Pääosa rantojensuojeluohjelmaan sisältyvistä alueista on yleiskaavassa osoitettu merkinnällä SL3, mikäli muista suojelullisista syistä ei ole käytetty SL1-merkintää.

Luonnonsuojelukohteet 11, 25, 33, 34, 49, 66 ja 68 (Kuva 4.10/1) sijaitsevat rantojensuojeluohjelman rajauksen sisäpuolella joko kokonaan tai osittain ja luonnonsuojelukohteet 23 ja 26 alueilla, jotka kokonaan tai osittain on liitetty Nuuksion kansallispuistoon.

Luonnonsuojelu

Yleiskaavan pää ja liitekartoissa esitetyt suojelualue-ehdotukset nojautuvat ympäristönsuojelulautakunnan ehdotuksiin.

Suojelualueiden luokitus:

I	Valtakunnallisesti merkittävät suojelukohteet
II	Maakunnallisesti merkittävät suojelukohteet
III	Paikallisesti merkittävät suojelukohteet

Suojelualueiden ensisijaisia tarkoituksia ovat:

AAS	Aarnimetsän suojelu
LKS	Lehtokasvillisuuden suojelu
MTS	Metsätyyppien suojelu
PMS	Puistometsän ja kartanopuiston suojelu
RKS	Rantakasvillisuuden suojelu
SS	Suotyyppien suojelu
GS	Geologisten erikoisuuksien suojelu
MRS	Maiseman perusrakenteen suojelu
LS	Linnuston suojelu

Pääkarttaan on merkitty rauhoitetut suojelualueet, I ja II luokan suojelualue-ehdotukset sekä muutamia III luokan alueista. Liitekarttaan 2, Luonnonsuojelualueet Espoossa, on merkitty kaikki luonnonsuojelualue-ehdotukset.

RAUHOITETUT SUOJELUALUEET SL1

Luonnonsuojelulain nojalla on rauhoitettu seuraavat kohteet Espoon pohjoisosien yleiskaava-alueella osa II, suluissa rauhoitusvuosi:

			Suojelutarkoitus
8	Pääskysvuoren luonnonsuojelualue	(1982)	MTS
11	Isosaaren luonnonsuojelualue	(1982)	LS
(26)	Haukkalammen-Romvuoren lehtojensuojelualueeseen kuuluva Koskelan tila	(1992)	LKS I
27	Koivulan lehtopurolaakso	(1991)	LKS
68	Kilpilammen-Lippukallion metsäalue	(1990)	MTS

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston maa- ja metsätalousosaston päätöksellä aarnialueina säilytetään:

21	Luukin aarnialue
23	Nuukсионpään aarnialue
24	Pirttimäen aarnialue

Valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan (VN:n vahvistus 13.4.1989) kuuluva alue:

Haukkalammen-Romvuoren lehdot	LKS, MRS
-------------------------------	----------

LUONNONSUOJELUALUE-EHDOTUKSET SL1

Liittyy kuvaan 4.10/1

I Valtakunnallisesti merkittävät alueet		
25	Kattilajärven - Hauklammen purolehto	LKS I
26	Haukkalammen - Romvuoren selänne	LKS I
33	Käkilammen - Lakeasuon alue	MTS I, SS I
34	Pikku Pöksynhaaran - Heinäsuon kalliometsäalue	MTS I, SS I
35	Pitkäsuo	SS I
II Maakunnallisesti merkittävät alueet		
41	Hynkänlammen purolaakso	MTS II
48	Mullkärretin letto	SS II
49	Pienen Majaslammien suometsämaasto	SS II
51	Vähän Majalammen - Kalattomansuo	LKS, SS II

LUONNONSUOJELUALUE-EHDOTUKSET SL2

I Valtakunnallisesti merkittävät alueet		
66	Orajärven - Urjan kannas	MTS I
II Maakunnallisesti merkittävät alueet		
68	Kilpilammen - Lippukallion kalliometsäalue	MTS II

Muinaisjäännösten suojelu

Museoviraston esihistorian toimisto on todennut Espoosta yli 100 erikiäistä esihistoriallista kohdetta. Valtaosa näistä sijaitsee Etelä-Espoossa. Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II:n alueelta on löydetty vain yksi kivikautinen asuinpaikka. Se on merkitty pääkarttaan, jossa ovat I ja II luokan suojelukohteet sekä liitekarttaan (n:o 1), jossa edellisten lisäksi ovat myös III luokan kohteet. Kohteiden numerointi noudattaa Helsingin seutukaavaliiton ja museoviraston numerointia, katso liite 7 a.

Muinaismuistolain suojaamia ovat myös historiallisen ajan muinaisjäännökset kuten Velskolan myllypaikka (liite 7 a).

Rakennus- ja kulttuurihistoriallisten kohteiden ja maisemakokonaisuuksien suojelu

Helsingin seutukaavaliiton rakennuskulttuuria ja kulttuurimaisemaa koskevassa inventoinnissa vuodelta 1986 on 86 espoolaista "seudullisesti merkittävää rakennuskulttuuri- ja kulttuurimaisemakohdetta". Ne on otettu huomioon yleiskaavassa (vrt. pääkartta). Kulttuurihistoriallisesti merkittävien ympäristöjen aluerajaukset noudattavat inventointia vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävän ympäristön merkinnällä Espoon pohjoisosien yleiskaavassa on merkitty Takkulan kylä ja sen viljelyaukea Raasillanojan laaksossa sekä Velskolan kartano peltoineen Raasillanojan ja Ruoksionojan varrella sekä Pitkäjärven äärellä. Alueen vanhin asutus, josta on tietoja jo 1600-luvulta, on sijainnut juuri Takkulan ja Velskolan kylissä, vaikka kylien nykyinen rakennuskanta onkin pääosin tältä vuosisadalta. Molemmat kyläkeskukset, joihin nykyisin kuuluvat Yli- ja Ali-Takkulan päärakennukset sekä Velskolan päärakennus talousrakennuksineen, on sisällytetty Espoon kaupunginmuseon luetteloon Espoon rakennuskulttuurista ja kulttuurimaisemasta. Yli-Takkulan päärakennus tuhoutui tulipalossa talvella 1995-96.

Velskolan 1700-luvulta peräisin olevan myllyn paikka on muinaismuistolain suojaama (ks.yllä). Takkulan Myllyojassa säilyneet myllyn jäännökset ovat uudemmat ja kuuluvat kulttuurihistoriallisesti merkittävän ympäristön piiriin.

Muut Espoon pohjoisosien yleiskaavassa kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi luokitellut ympäristöt kuten sisäasiainministeriön toimesta v. 1980 valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuurihistoriallisiksi ympäristöksi luokiteltu Snettansin - Röylän kulttuurimaisema jäävät Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa I:n alueelle.

Edellä nimettyjen alueiden lisäksi yleiskaavaehdotukseen on sisällytetty:

- Rakenteellisesti, maisemakuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti ehjiä kyläkokonaisuuksia sekä tilakeskuksia.
- Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennusten pihapiirejä ja rakenteita.

Liitekartassa 1 (Espoon kulttuuriympäristö) on esitetty lähes kaikki Espoon museon vuonna 1984 julkaiseman rakennuskulttuuria ja kulttuurimaisemaa koskeneen luetteloinnin sisältämät kolmisisensataa kohdetta sekä vanhat tiet luokituksineen.

4.11 MAA- JA METSÄTALOUS

Maa- ja metsätalousalueita oli Espoon pohjoisosien yleiskaavassa noin 4 300 hehtaaria, joista noin 3 000 hehtaaria sisältyi pohjoisosien yleiskaavan osaan I. Tämän yleiskaavan osa II:n puolelle jääneestä noin 1 300 ha:sta valtuusto päätti 19.1.1994 muuttaa yli puolet virkistys ja suojelualueiksi, joten maa- ja metsätalousalueiksi (MT) jäi vain vajaa 600 ha. Jäljelle jääneet tilat ovat pääasiassa metsätiloja.

Kylämiljöiden säilyminen ja kehittyminen luonnettaan vastaavasti on pyritty takaamaan osoittamalla ne kyläalueiksi (AT), maisemakuvaan identiteettiä luoviksi ja alkutuotantoa ylläpitäviksi keskuksiksi. Näiden maatilojen asuin- ja ulkorakennusten, pihapiirien ja kyläteiden muodostamiin kokonaisuuksiin on sijoittunut useasti myös muuta, alueelle sopeutuvaa asutusta. Kyläalueita (AT) on noin 23 hehtaaria.

Maa- ja metsätalouden elinvoimaisuuden säilyttäminen on tärkeää varsinaisen tuotantotehtävän lisäksi myös alueiden virkistysarvon kannalta. Valtuuston päättämät kaavamääräykset saattavat rajoittaa huomattavasti elinkeinonharjoittamista. Sitä voitaneen lievittää yksityiskohtaisempien suunnitelmien avulla (esim. osayleiskaavoitus), joissa on otettu huomioon myös mahdolliset korvauskysymykset.

Kaupunginhallituksen päätöksellä 9.1.1995 otettiin käyttöön myös toinen merkintä (MM) maa- ja metsätalousalueille. Merkintää on käytetty pääosin rakentamattomilla metsäalueilla. Näitä alueita on lisäksi 380 ha.

5.1

Yleiskaavan oikeusvaikutukset ja yleiskaavan muuttaminen

Yleiskaavan oikeusvaikutukset määräytyvät sen hyväksymis- tai vahvistamismenettelyn sekä sisällön mukaan. Yleiskaava voi olla joko valtuuston hyväksymä I asteen yleiskaava, ympäristöministeriön vahvistama II asteen yleiskaava tai erityisiä määräyksiä sisältävä III asteen yleiskaava.

Ympäristöministeriön vahvistamalla yleiskaavalla on kaikki rakennuslaissa ja -asetuksessa sekä muissa säädöksissä yleiskaavalle säädetyt oikeusvaikutukset.

Ympäristöministeriön vahvistama yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa ja rantakaavaa sekä ryhdyttäessä muihin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi kaupungissa.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista. Myönnettäessä lupa uudisrakennuksen rakentamiseen on katsottava, ettei alueen käyttäminen yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen vaikeudu (rakentamisrajoitus). Lupa on, mikäli ei ole kysymys taaja-asutuksen muodostamisesta, kuitenkin myönnettävä, jos luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kaupunki lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta.

Yleiskaava ei ole voimassa asema- eikä rantakaava-alueella. Vahvistettu yleiskaava ohittaa rakennusjärjestyksen määräykset.

Vahvistettuun yleiskaavaan otettu rakentamisrajoitus tai muu yleiskaavamääräys voi aiheuttaa kaupungille lunastusvelvollisuuden tai velvollisuuden korvata määräyksestä maanomistajalle koitua vahinko.

Vahvistettuun yleiskaavaan voidaan sisällyttää tarkempia määräyksiä, ns. yleiskaavamääräyksiä, alueiden käyttämisestä. Määräykset voivat koskea rakentamisrajoituksia tai toimenpidekieltoja.

Espoon yleiskaava laaditaan vahvistamiskelpoiseksi. Hyväksyessään 19.1.1994 Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa I:n kaupunginvaltuusto päätti alistaa yleiskaavan ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Samoin hyväksyessään 17.6.1996 yleiskaavan osan II kaupunginvaltuusto päätti alistaa sen ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Yleiskaavan yleispiirteisyydestä johtuen perusteltu poikkeaminen siitä on asemakaavaa laadittaessa mahdollista. Olennaista on, että yleiskaavassa osoitetut keskeiset periaatteelliset ratkaisut toteutuvat.

Yleiskaavan vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan kaupungin pyynnöstä määrätä, että yleiskaava-alueella asemakaavoja ja niiden muutoksia ei tarvitse alistaa ympäristöministeriön vahvistettaviksi. Edellä mainittu säännös on tullut voimaan rakennuslain muutoksella yleiskaavatyön aikana 1.9.1990.

Yleiskaavan muuttaminen

Kaupungilla on velvollisuus yleiskaavan seurantaan ja sen muuttamiseen, jos yleiskaava ei täytä muuttuneiden olosuhteiden asettamia vaatimuksia.

Yleiskaavan muuttaminen on sidottu rakennusasetuksen 31 §:n mukaan samoihin muutosäännöksiin kuin yleiskaavan laatiminenkin.

Käytännössä yleiskaavaa voidaan muuttaa laatimalla osayleiskaava kaupungin osa-alueelle, muuttamalla voimassa olevaa yleiskaavaa tai kumoamalla yleiskaava.

5.2

Yleiskaavan maankäytön toteuttaminen

Valtuuston 1989 hyväksymän kuntasuunnitelman tavoiteosan mukaan Espoon valmisteilla oleva yleiskaava otetaan kaupungin strategiseksi ohjausvälineeksi kuntasuunnittelussa, yksityiskohtaisessa kaavoituksessa, maanhankinnassa, rakentamisessa, ympäristöhoidossa ja -suojelussa sekä maankäytön toteuttamisen ajoittamisessa. Edelleen siinä todetaan, että yleiskaava hyväksytään ensin pohjoisen Espoon osalta.

5.2.1

Muutokset verrattuina aikaisempiin yleiskaavasuunnitelmiin

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II on jatkoa Espoon aikaisempiin yleiskaavasunnitelmiin. Ohjevuotena on nyt 2030.

Koska tässä on kyseessä ulkoilu-, virkistys- ja suojelualueisiin painottuva yleiskaava, eivät kaavoitustyön eri vaiheissa ensi sijassa rakentamisalueisiin tehdyt muutokset kohdistu tälle alueelle.

Espoon yleiskaavallinen suunnitelma 1978

Vuoden 1978 yleiskaavalliseen suunnitelmaan verrattuna olennaiset muutokset kohdistuvat suojelu- ja virkistysalueisiin. Luonnonsuojelualuevarauksia on muutettu uusimpia luontoinventointeja vastaaviksi ja kulttuuriympäristön osalta on otettu käyttöön kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön merkintä.

Uudet inventointitiedot ovat käytännössä merkinneet luonnonsuojelualueiden lisäyksiä. Uusia merkintöjä aikaisempaan suunnitelmaan verrattuna ovat kyläalueet (AT). Maa- ja metsätalousalueita on laajalti muutettu virkistysalueiksi ja hyvin pienessä määrin rakentamisalueiksi.

Espoon yleiskaavaluonnos 1987

Marraskuussa 1987 nähtävillä olleeseen yleiskaavaluonnokseen verrattuna muutosten vaikutus kokonaisuuteen on vähäinen. Tuolloin virkistysalueiden määräyksissä oli RakL 124 a §:n toimenpidemenettely, maa- ja metsätalousalueiden rakennusoikeus oli pienempi ja vesihuoltomääräys puuttui. Pääulkoilureitteihin on tehty vähäisiä muutoksia.

Lautakunnan ehdotus Espoon yleiskaavaksi 1988

Yleiskaavan ohjetilanteen jatkaminen 10 vuodella vuoteen 2030 sekä mm. väljyysennusteiden muuttuminen merkitsivät asunto- ja työpaikkaaluevarausten laajentamista edellisestä jonkin verran, mutta näitä aluevarauksia ei sijoitu käsillä olevan yleiskaavan osa II:n alueelle. Ulkoilureittiverkostoa on täydennetty ja aikaisempia linjauksia jälleen tarkistettu.

Pääkartalle merkityt II luokan muinaismuistoalueet ja -kohteet on esitetty ottamalla käyttöön sm2-merkintä. Merkinnät on tarkemmin selostettu liitteessä 7.

Espoon pohjoisosien yleiskaava 1992

Espoon pohjoisosien yleiskaava käsitti suuralueet 6 ja 7 eli Vanha-Espoon ja Pohjois-Espoon. Aluevarauksissa tapahtui lukumääräisesti runsaasti mutta alueellisesti pieniä muutoksia, joita voi lähinnä luonnehtia rajantarkistuksiksi. Määräykset säilyivät ennallaan.

Tästä yleiskaavasta valtuusto hyväksyi 19.1.1994 itä- ja eteläosat muuttamattomina (osa I). Pohjois-luoteisosien (osa II) V- ja M-määräyksiä muutettiin merkittävästi (uudet merkinnät V1 ja MT) ja laajoja alueita osoitettiin virkistys- ja luonnonsuojelun tarpeisiin. Seutukaavojen maankäyttövaraukset eivät enää vastaa yleiskaavan maankäyttöä. Yleiskaavassa on seutukaavoihin verrattuna huomattavasti enemmän virkistys- ja luonnonsuojelualueita.

Espoon pohjoisosien yleiskaava osa II, 1994

Valtuuston päätöksen mukainen yleiskaavaluonnos oli nähtävillä touko-kesäkuussa 1994. Huomautusten johdosta kaupunginhallitus päätti tehdä muutoksia sekä sen määräyksiin että aluevarauksiin. Tärkeimmät määräysmuutokset kohdistuvat rantojen suojeluohjelman alueelle (SL3) sekä MT-alueiden rakennusoikeuksiin. Alueellisesti merkittävä on Vihdintien pohjoispuolisten metsien muuttaminen MM-alueiksi Takkulassa ja Lakistossa.

Myös seutukaava on näiltä osin muuttunut. Taajamaseutukaavassa on rantojen suojeluohjelmaan kuuluvien alueiden itäiset osat muutettu lähivirkistysalueeksi, vastoin valtakunnallisen rantojen suojeluohjelman periaatteita, joita yleiskaavan SL-merkintä ja osin V1-merkintä (ulkoilu) paremmin toteuttavat.

Espoon pohjoisosien yleiskaava osa II, 1996

Merkittävin ero edelliseen yleiskaavaehdotukseen on SL3-määräyksen sisällössä, jota kaupunginhallitus täsmensi aikaisemmasta. Myös yleiskaava-alueen rajaus on muuttunut kaupunginvaltuuston rajattua Lahnuksen ampumaradan alueen yleiskaavan ulkopuolelle.

5.22

Alueiden käyttöönottojärjestys

Alueiden käyttöönottojärjestystä koskeva suositus käsittelee nimenomaan rakentamisalueita, joten se ei ulotu tämän yleiskaavan alueelle.

5.23

Yleiskaavan vaikutukset ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen Tämä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II käsittää pääosan koko pohjoisosan virkistys- ja suojelualueista. Kaupunginvaltuuston päättämä luonnonsuojelu- ja virkistysalueiden lisääminen merkitsee oleellista rakenteellista muutosta. Päätöksellä muutettiin laajamittaisesti elinkeinotoimintaan, so. maa- ja metsätalouteen varattua aluetta virkistysalueeksi. Yleiskaavatyön aikaisemmissa vaiheissa oli painotettu toimivien maatilojen elinvoimaisuuden säilymistä ja sen myötä myös alueiden yleistä virkistysarvoa ja kulttuurihistoriallista merkitystä. Kyseiset muutokset vaikeuttavat maatilojen säilymistä elinvoimaisina ja ympäristön säilymistä hoidettuna ja vaalittuna.

5.24

Seutukaavan toteuttaminen

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II:ssa on osoitettu virkistysalueet yhdellä merkinnällä V1. Viheralueiden liitekartalla 6 jäsenetään V1-alueet lähivirkistysalueiksi, ulkoilu- ja retkeilyalueiksi, urheilualueiksi ja uimaranta-alueiksi. Yleiskaavan osa II:ssa on maa- ja metsätalousalueilla käytetty merkintöjä MT ja MM sekä merkintää SL luonnonsuojelualueilla.

Yleiskaavan V1-, MM-, MT- ja SL-aluevaraukset on osoitettu tarkemmin rajauksin kuin seutukaavoissa. SL-aluevarausten pinta-aloja on laajennettu seutukaavoihin verrattuna. Myös V1-alueita on pinta-alaltaan enemmän kuin seutukaavoissa. SL-alueiden merkitsemisessä on käytetty Espoon ympäristönsuojelulautakunnan esittämiä suojelualue-rajauksia, rauhoituspäätösten mukaisia rajauksia sekä valtuuston päättämiä rajauksia.

Yleiskaavan pääulkoilureitit tarkentavat ja täydentävät seutukaavan ohjeellisia ulkoilureittejä. Reittejä on osoitettu enemmän kuin seutukaavoissa.

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II toteuttaa valtakunnallisia luonnonsuojelua ja ulkoilua koskevia tavoitteita seutukaavaa paremmin.

Liitekartalla 5 on vertailtu Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II:n luonnosta ja 30.10.1987 vahvistettujen seutukaavojen ja seutukaavamuutosten yhdistelmäkarttaa keskenään niiltä osin kuin yleiskaavan rakennusalueet ulottuvat seutukaavojen V-, S- ja M-alueille. Poikkeavuuksia osoittava liitekartta pohjautuu seutukaavaliiton Espoon yleiskaavaluonnoksesta (1987) antamaan lausuntoon huomioon ottaen mm. lausunnosta aiheutuneet muutokset ja seutukaavaliiton edustajien kanssa käydyissä neuvotteluissa esille tulleet näkökohdat. Poikkeamien numerointi noudattaa myös seutukaavaliiton numerointia, jota on täydennetty uusien kohteiden osalta. Poikkeamien piiriin on otettu myös ne alueet, jotka on lisätty yleiskaavaluonnoksen käsittelyn yhteydessä ja sijoittuvat seutukaavojen viheralueille. Vertailukarttaan on myös lisätty rantojensuojeluohjelman alue, joka yleiskaavaehdotuksessa on osoitettu luonnonsuojelualueeksi mutta taajamaseutukaavassa ehdotettu muutettavaksi lähivirkistysalueeksi.

Koska ympäristöministeriön 18.6.1996 vahvistama taajamaseutukaavamuuttaa myös jo vahvistetun viherseutukaavan aluevarauksia, on vertailuun lisätty taajamaseutukaavasta johtuvia, täydentäviä kommentteja. Rantojensuojeluohjelman alue on yleiskaavassa osoitettu pääosin SL-alueeksi. Yleiskaavan virkistysalueeksi osoitetut alueet on tarkoitettu ulkoilualueeksi. Rantojensuojeluohjelmaan kuuluvien alueiden itäiset osat on taajamaseutukaavassa muutettu lähivirkistysalueeksi, vastoin valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman periaatteita, joita yleiskaavan SL-merkintä ja osin V1-merkintä (ulkoilu) paremmin toteuttavat.

Taajamaseutukaava muuttaa yli puolet rantojensuojeluohjelmaan kuuluvien espoolaisrantojen rantaviivan pituudesta lähivirkistysalueeksi. Tämä on vastoin valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman periaatteita, jotka edellyttävät rantojen säilyttämistä rakentamattomina, koska seutukaavan lähivirkistysaluemerkintä sallii taajamien ulkopuolellakin mm. virkistys- ja urheilukeskusten rakentamisen.

Poikkeama-alueiden tarkastelussa on noudatettu seuraavaa ryhmittelyä:

1. Poikkeamat, joita seutukaavaselostuksen perusteella pidetään seutukaavan mukaisina.
2. Seutukaavan yleispiirteisyys sallimat poikkeamat.
3. Perusteluja vaativat poikkeamat.
4. Seutukaavan muuttamista edellyttävät poikkeamat.

Pääosa poikkeamista kuuluu ryhmään 1 ja 2. Perusteluja vaativia poikkeamia on vain muutamia. Seutukaavan muuttamista edellyttäviä poikkeamia ei ole.

Poikkeamaluettelo käsittää seutukaavan V-, M- ja S-alueilla 1 kohdenumeron kullakin sekä S-alueilla 6 kohdetta, joissa aluerajaus on erilainen.

Seutukaavaselostuksen perusteella seutukaavan mukaisina pidettävät poikkeamat

Poikkeamat, joita ei mainita ryhmänä seutukaavan toteuttamistyöryhmän mietinnössä, ovat poikkeamia vain näennäisesti. Näistä osa on otettu mukaan, jotta näennäistä poikkeavuutta osoittavat maankäyttömerkinnät tulisivat paremmin esitellyiksi ja perustelluiksi kuin pelkästään kartalla osoitetuiksi.

Seutukaavaselostukseen perustuen näihin poikkeamiin sisältyvät mm. virkistystoiminnallinen rakentaminen (urheilu- ym. liikuntatilat, ulkoilumajat, leirintäalueet, leirikeskukset ja siirtolapuutarhat), virkistysalueilla olemassa oleva loma-asutus ja muu haja-asutus sekä maa- ja metsätalousalueilla olemassa oleva ja uusi haja-asutus, loma-asutus sekä kylätaajamat ja niiden täydennysrakentaminen. Erityisalueita ei ole merkitty poikkeama-alueiksi, koska ne seutukaavoissa on sisällytetty M-alueisiin. Taajamaseutukaavassa on osoitettu erityisalueina osa em. yleiskaavan erityisalueista. Osa kylätaajamista on myös esitetty taajamakaavassa.

Tähän ryhmään kuuluvat myös loma-asuntoalueiden vähäiset laajennukset sekä siirtolapuutarhat, urheilualueet, virkistys- ja leirikeskukset sekä leirintäalueet. Taajamaseutukaavassakaan loma-asutusta osoittavaa aluumerkintää ei ole käytetty muualla kuin saaristoalueilla. Sisämaa-alueiden loma-asutus sisältyy pääosin maa- ja metsätalousalueisiin, osittain virkistysalueisiin. Loma-asutus ja sen vähäinen täydennysrakentaminen on yhteissääntöisesti sallittua, joten yleiskaavan ja seutukaavan välillä ei ole ristiriitaa loma-asutuksen osalta.

Seutukaavan yleispiirteisyyden sallimat poikkeamat

Seutukaavan yleispiirteisyys koskee lähinnä aluerajaustarkkuutta ja maankäyttöalueiden suuripiirteisyyttä. Useat edellä esitetyt poikkeamat voidaan osoittaa myös seutukaavan yleispiirteisyyden perusteella sallituiksi. Tässä tarkastelussa rajoitetaan kuitenkin asemakaavoituksen piiriin tulevien alueiden rajauspoikkeamiin. Pääosa liitekartan osoittamista poikkeamista on seutukaavan yleispiirteisyydestä johtuvia.

Perusteluja vaativat poikkeamat

Tähän on koottu poikkeamat, jotka ovat edellisiä laaja-alaisempia ja joita ei kokonaan voida tulkita seutukaavan yleispiirteisyyden nojalla sallituiksi.

Poikkeamia suunniteltaessa on pyritty osoittamaan, mikäli mahdollista, aina vähintään poikkeaman suuruiset korvaavat virkistysalueet välittömästä läheisyydestä. Useimmiten on voitu osoittaa poikkeamia huomattavasti suuremmat korvaavat virkistysalueet. Perusteluja vaativat poikkeamat on luetteloitu liitteessä 5.

Seutukaavan muuttamista edellyttävät poikkeamat

Seutukaavan välitöntä muuttamista edellyttäviä poikkeamia ei ole. Mikäli seutukaavoja myöhemmin tullaan tarkistamaan, tulisi kyläalueet siinä yhteydessä tarkemmin ja nykyistä laajemmin osoittaa rakennusalueiksi. Myös tulisi harkita loma-asutuksen osoittamista omalla seutukaavan aluumerkinnällä.

Tarkistamistarvetta on ilmennyt myös suojelualueiden kohdalla. Kuten perusteluista ilmenee, on seutukaavojen eräiden suojelualueiden suojeluarvo alentunut. Niinikään suojelualuearajauksia on tarkistettu vastaamaan rauhoituspäätösten mukaisia rajauksia, jotka ovat saattaneet poiketa seutukaavoista. Myös uudet inventoinnit ja arvostukset ovat johtaneet uusiin suojelualuearajauksiin.

6 LUOTEIS-ESPOO, ALUEKUVAUS

Osia Vanhan-Espoon ja Pohjois-Espoon suuralueista; Pinta-ala yhteensä 54,3 km², 11 % koko Espoosta. Vahvistettuja asemakaavoja ei ole.

Aluerakenne ja erityispiirteet

Luoteis-Espoo on luonteeltaan maaseutumaisista. Pääosa alueesta on rakentamattomia maa- ja metsätalousalueita sekä Helsingin ja Espoon kaupunkien ulkoilu- ja virkistysalueita. Jälkimmäiset muodostavat oleellisen osan Nuuksion järviselänneeseen virkistys- ja suojelualuekokonaisuudesta.

Luonnon ominaispiirteet esiintyvät alueella selkein ja hallitsevat maisemakuvaa. Viljava, loivapiirteinen Bodomin viljelytasanko sekä jokilaaksot, joiden reunamille varhempi asutus on sijoittunut, ovat tämän yleiskaava-alueen ulkopuolella samoin kuin suurimpien järvien rannoille vuosikymmenien kuluessa syntyneet loma-asuntoalueet, joista osa on muuttumassa pysyvän asutuksen alueiksi (esim. Bodominjärven länsiranta).

Nuukio on erämaaluonteinen vaihtelevamuotoinen selännemaa järvineen, lampineen puroineen ja soineen, kallioineen ja metsineen. Erämaaluonteiset selänteet ulottuvat myös Luukkiin, jossa sijaitsee laaja ulkoilu- ja virkistysalue.

Pohjois-Espoon vanhin asutus sijoittui viljavien laaksojen ja tasankojen reunoille ja järvien rantamaille Vanhaankartanoon, Puotiseen, Pakankylään, Röylään ja Takkulaan. Näistä vain viimeksimainittu kuuluu yleiskaavan (tämän) osa II:n alueeseen. Varhaisimmat tiiviit mökkialueet on palstoitettu alunperin luultavasti kesäasunnoiksi Tuhkurijärven rannalle sekä Ruuhijärven, Nuuksion Pitkäjärven ja Haukkalammen väliin.

Loma-asutuksen vähitellen tapahtuva muuttuminen ympärivuotiseksi asutukseksi on yleinen kehityssuunta Espoossa. Tämä kehitys on nähtävissä myös tällä yleiskaava-alueella.

Espoon pohjoisosat ovat suurelta osin tärkeää erämaisen Nuuksion järviselännekilven ja vähitellen kaupunkimaiseksi muuttuvan asutuksen vaihettumisvyöhykettä. Erämaaselänteiden vaihettumisvyöhykkeen on jo varhain muodostanut Velskolan-Takkulan-Lakiston laakso viljelyksineen ja asutuksineen. Luukkaan metsäselännealue rajoittuu joka puolelta vaihettumisvyöhykkeeseen. Luukkaan selännealueen eteläosa sekä etelässä Kunnarlan pientaloasutus, idässä Bodomin järven rannalta Luukkiin ja Lahnuksen ulottuva asutus ja pohjoisessa Lepsämänjoen viljelty rantamaat kuuluvan Espoon pohjoisosien yleiskaavan osaan I, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.1.1994. Vaihettumisvyöhykkeen itäpuolella on Röylän-Bodomin viljelytasanko ja pientaloalueet, jotka itää ja etelää kohti tiivistyvät lähes kaupunkimaiseksi asutukseksi.

Väestönkehitys alueella on viime vuosiin saakka ollut paikallaan pysyvää ja hajaasutusalueiden palvelut ovat heikentyneet. Kaavoitus ei ole edennyt toivotulla nopeudella ja poikkeuslupia on ollut vaikea saada.

Suojelu

Rakennuskulttuurin pääasiallisia suojelukohteita ovat kartanot, suuret talonpoikaistalot ja niiden ympärille kehittyneet kylät. Tilat, joilla on pitkä historia ja sen myötä runsas ja osittain hyvin säilynyt rakennuskanta, jäsentynyt pihapiiri ja vehmas puisto, sijaitsevat valtaosaltaan tämän pohjoisosien yleiskaavan osa II:n ulkopuolella niin, että yleiskaavan alueelle jäävät vain Takkulan ja Velskolan tilat ja kylät. Lännessä alue rajoittuu Punjon kulttuurimaisemaan ja kaakossa Bodomin länsirannan vanhaan maatalous- ja loma-asutukseen.

Rakennusryhmien ohella viljelyaukeat metsäsaarekkeineen ja reunametsineen sekä vanha tiestö siltoineen muodostavat kulttuurimaisemakokonaisuuksia, joiden elinvoimaisuuden säilyttämisen ja vaalimisen tulee kuulua kaikkiin alueita koskeviin kehittämistoimiin.

Espoon pohjois- ja luoteisosissa on runsaasti valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä luonnonsuojelukohteita. Ne ovat lehtojen ja lehtokorpien, muiden erilaisten metsätyyppien, soiden ja purolaaksojen suojelukohteita sekä linnustonsuojelukohteita. Kansallispuistoa on noin 450 ha. Luonnonsuojelulain ja erilaisten viranomaispäätösten nojalla rauhoitettujen muiden alueiden yhteispinta-ala on noin 285 ha, josta Helsingin kaupungin ulkoilualueita on noin 200 ha. Uusia luonnonsuojelualueita on ehdotettu noin 665 ha, johon sisältyvät mm. valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman espoolaiset kohteet. Suurin osa suojelukohteista sijaitsee Nuuksion järviselännealueella (ns. Nuuksion järviylänkö), jonka Espoon puoleisen alueen pääosaa tämä yleiskaava koskee.

Keskeisen osan metsäalueista omistaa Helsingin kaupunki, joka on rauhoittanut Nuuksionpään, Pirttimäen, Luukin ja Kaitalammen aarnialueet ulkoilualueittensa yhteyteen. Tämä on merkinnyt aikaisempien pienten

suojelualueiden laajentamista ja yhdistämistä. Huomattava määrä Helsingin ulkoilualueista on 1994-95 maanvaihoissa siirtynyt osaksi Nuuksion kansallispuistoa. Näihin alueisiin sisältyy myös Nuuksionpään aarnialue.

Tähän yleiskaavan osaan II sisältyvät Luukin aarnialue ja sen pohjoispuolinen Koivulan purolaaksolehto, joka sisältyy valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan ja rauhoitettiin luonnonsuojelulain nojalla 1991, sekä Nuuksionpään ja Pirttimäen aarnialueet, joista jälkimmäistä on esitetty laajennettavaksi. Samoin yleiskaava-alueeseen sisältyvät Kilpilammen-Lippukallion alue, josta Espoon kaupungin omistama eteläosa rauhoitettiin 1990, sekä valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan kuuluvat espoolaiset alueet. Ruuhijärven Isosaari on rauhoitettu kuikan pesimäsaari. Haukkalammen-Romvuoren lehdot kuuluvat valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan ja ne on osin sisällytetty 1.3.1994 perustettuun Nuuksion kansallispuistoon. Kansallispuistoa on sittemmin laajennettu käsittämään Nuuksionpään ulkoilualue ml. myös aarnialue.

Asuminen ja työpaikat

Yleiskaava-alueelle on osoitettu pysyvää asutusta vain Vihdintien-Lakistontien risteuksen tuntumaan Takkulassa. Kyseessä ovat kyläalueet, joilla voidaan sallia olevaan asutukseen tukeutuvaa väljää lisärakentamista. Muut kyläalueet on rajattu kuulumaan yleiskaavan I-osaan. Kyläalueitten rakennuspaikkojen määrä ja sijainti tulisi määritellä yleiskaavatasoa tarkemmin.

Säilyvää loma-asutusta on osoitettu Nuuksion Pitkäjärven ja Ruuhijärven väliselle alueelle sekä eräiden pienten järvien rannoille (molemmat Haukkalammet, Meerlampi ja Tuhkuri). Alueita ei ole esitetty laajennettaviksi.

Alueen luonteesta johtuen työpaikkojen kokonaismäärä ei alueella kasva.

Liikenne

Alueen sisäinen liikenneverkko perustuu vanhaan tiestöön. Tärkein alueen ulkopuolelle johtava liikenneyhteys on Vihdintie, jolta on yhteydet Lahnuksentietä ja Lakistontietä pohjoiseen sekä Vanhaa Lahnuksentietä ja Velskolantietä etelään. Alueen länsiosien tärkein (ja käytännössä ainoa) liikenneväylä on Nuuksion Pitkäjärven itärantaa kulkeva Nuuksiontie, joka johtaa Nupurilantielle.

Merkittävimpiä muutoksia alueen pääväylästössä on Vihdintien nelikaistaistaminen sekä siihen liittyvät liittymäjärjestelyt.

Alueen joukkoliikenne hoidetaan linja-autolinjojen avulla. Asutuksen hajanaisuudesta johtuen joukkoliikenteen hoitaminen tyydyttävästi on vaikeaa.

Tekninen huolto ja muut erityistoiminnot

Bodominjärvi sekä Nuuksion Pitkäjärven vesistö toimivat vielä nykyisin osana Espoon vesihuoltoa. Mikäli Päijänteestä tulevalta raakavedellä korvataan koko Bodomin ja Dämmanin vedenottamoiden toiminta, nämä poistuvat käytöstä.

Yleiskaavan osa II:n Ruuhijärvi siitä Nuuksion Pitkäjärveen laskevine puroineen sekä osa I:een kuuluvat Pakankylän ja Röylän peltoaukeat ovat vesilaitostoiminnan lähisuoja-alueita. Kaukosuojavyöhykkeisiin puolestaan kuuluvat Espoon koko luoteisosaa Nuuksion Pitkäjärven latvavesiin kuuluvia Isoa ja Pientä Majaslampea myöten sekä Luukin alue aina Vihdintien pohjoispuolelle. Lisäksi Lahnuksessa oleva pohjavesien suojelualue ulottuu hieman yleiskaavan osa II:n alueelle. Tällöin on rakennettaessa otettava huomioon vesiensuojelun asettamat vaatimukset.

Keskitetyn vesihuollon piiriin tulevat Pohjois-Espoon alueet, mm. Ketunkorpi ja Lahnus, sijaitsevat yleiskaava-alueen ulkopuolella. Ulkopuolelle jäävän rakennuskannan (kyläalueet ja loma-asutus) vesihuolto on hoidettava kiinteistökohtaisesti tai alueellisin järjestelyin.

Posti- ja telelaitoksen tukikohtien varauksia on kaava-alueella kolme.

Palvelut ja virkistys

Yleiskaava-alueelle sijoittuneet palvelut ovat lähes yksinomaan koko pääkaupunkiseutua palvelevia virkistys- ja palvelutoimintoja. Kaupunginvaltuuston päättämä raja-alue halki siten, että vaikka laajat ulkoilualueet sisältyvätkin yleiskaavan tähän osaan II, niiden varsinaiset ulkoilukeskukset, jonne palvelut sijoittuvat, jäävät yleiskaavan I-osan puolelle. Virkistyspalveluita ovat mm. Luukin ulkoilukeskus sekä ulkoilukeskukset Oittaaalla, Brobackassa ja Pirttimäessä, Solvallon urheilupuisto jne. Aluetta koskevat valtakunnalliset tavoitteet edellyttävät mm., että aluetta kehitettäessä toiminnat keskitetään olevien toimintapisteiden ja rakennusalueiden yhteyteen.

Maa- ja metsätalous

Maatalous on ollut väistymässä muiden maankäyttömuotojen tieltä. Alueen pohjoisosassa viljelyalueisiin liittyvät myös laajahkot metsätalousalueet ja siellä on myös puhtaita metsätiloja. Takkulan ja Velskolan peltoja käyttävät vuokraviljelijät.

Maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen on tärkeää paitsi tuotannon myös maisemakuvan vaalimisen kannalta.

Jo yleiskaavatyön edellisessä vaiheessa oli Nuuksion järviselänteellä myös yksityisiä metsiä merkitty virkistysalueiksi.

Tämän lisäksi kaupunginvaltuusto päätti 19.1.1994 muuttaa valtaosan yleiskaava-alueen pääosin metsätalouksikäytössä olevista M-alueista luonnonsuojelu- tai virkistysalueiksi. Huomautusten johdosta kaupunginhallitus on 9.1.1995 muuttanut näistä osan takaisin maa- ja metsätalousalueeksi, tosin ilman hajarakenusoikeutta.

Määräykset VENTURALLA

Espoon pohjoisosien yleiskaava, osa II virkistysalueita (V1) sekä maa- ja metsätalousalueita (MT ja MM) koskevissa yleiskaavamääräyksissä tarkoitettut metsänhoito-ohjeet.

Yleiskaavamääräykset

Yleiskaavan virkistysalueita (V1) sekä maa- ja metsätalousalueita (MT ja MM) koskevien yleiskaavamääräysten mukaan puunkaato on luvanvaraista siten kuin RakL 124 a §:ssä tarkoitetaan. Lupa ei ole tarpeen mikäli toimenpide on kaupunginhallituksen hyväksymien metsänhoito-ohjeiden periaatteiden mukaisesti laadittujen metsänhoitosuunnitelmien mukainen.

Yleiskaavamääräysten kohdassa "Yleistä" todetaan mm., että yleiskaavakarttaa ja -määräyksiä täydentävät kaupunginhallituksen hyväksymät metsänhoito-ohjeet.

Metsänhoitosuunnitelma ja sen käyttäminen toimenpidelupamenettelyssä

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II V1-, MT- ja MM-alueita koskevissa kaavamääräyksissä mainitulla metsänhoitosuunnitelmalla tarkoitetaan Helsingin metsälautakunnan hyväksymää asiakirjaa, jossa koko tilan puusto on kuvattu metsikkökuvioittain.

Sen vähimmäissisällöksi on katsottava kuvioittainen kuvaus kasvupaikkatyypistä, puuston puulajisuhteista ja iästä sekä mahdolliset huomiot arvokkaista luontokohteista.

Metsänhoitosuunnitelmasta ilmenevät kuvioittaiset metsänkäsittelyehdotukset.

Suunnitelmaan liittyy peruskarttapohjainen, monistuskelpoinen kuviokartta mittakaavassa 1:10 000.

Metsänhoitosuunnitelma ei ole julkinen asiakirja.

Suunnitelman laatiminen on vapaaehtoista ja sen käyttäminen yksittäistä toimenpidelupamenettelyä (RakL 124 a §) korvaavana asiakirjana tai lupamenettelyn yhteydessä on metsänomistajan omassa harkinnassa.

Metsälautakunnan hyväksymä metsänhoitosuunnitelma on esitettävä kaupunkisuunnittelulautakunnan

Metsänhoitosuunnitelma ja sen käyttäminen toimenpidelupamenettelyssä

Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa II V1-, MT- ja MM-alueita koskevissa kaavamääräyksissä mainitulla metsänhoitosuunnitelmalla tarkoitetaan Helsingin metsälautakunnan hyväksymää asiakirjaa, jossa koko tilan puusto on kuvattu metsikkökuvioittain.

Sen vähimmäissisällöksi on katsottava kuvioittainen kuvaus kasvupaikkatyypistä, puuston puulajisuhteista ja iästä sekä mahdolliset huomiot arvokkaista luontokohteista.

Metsänhoitosuunnitelmasta ilmenevät kuvioittaiset metsänkäsittelyehdotukset.

Suunnitelmaan liittyy peruskarttapohjainen, monistuskelpoinen kuviokartta mittakaavassa 1:10 000.

Metsänhoitosuunnitelma ei ole julkinen asiakirja.

Suunnitelman laatiminen on vapaaehtoista ja sen käyttäminen yksittäistä toimenpidelupamenettelyä (RakL 124 a §) korvaavana asiakirjana tai lupamenettelyn yhteydessä on metsänomistajan omassa harkinnassa.

Metsälautakunnan hyväksymä metsänhoitosuunnitelma on esitettävä kaupunkisuunnittelulautakunnan tarkistettavaksi, jos V1-, MT- ja MM-yleiskaavamääräysten mukaisessa tarkoituksessa halutaan vedota siihen että se noudattaa kaupunginhallituksen hyväksymien metsänhoito-ohjeiden periaatteita. Tässä tilanteessa metsänhoitosuunnitelmasta tulee käsiteltäviltä osin julkinen asiakirja.

Tällöin metsänhoitosuunnitelmat toimitetaan kaupunkisuunnittelupäällikölle, jonka johdolla suunnitelmien vastaavuus kaupunginhallituksen hyväksymiin metsänhoito-ohjeisiin tarkistetaan kaupunkisuunnittelukeskuksen, ympäristökeskuksen ja kiinteistöpalvelukeskuksen yhteistyönä, jonka tuloksena syntynyt päätöslauselma liitetään metsänhoitosuunnitelmaan ja toimitetaan tiedoksi rakennusvalvontakeskukselle.

Mikäli suunnitelman suhteen tämän tarkistuksen yhteydessä on erimielisyyttä tai suunnitelmat pidetään metsänhoito-ohjeiden periaatteiden vastaisina saatetaan tarkistamista koskeva asia

kaupunkisuunnittelulautakunnan päätettäväksi. Muutoin asia merkitään kaupunkisuunnittelulautakunnassa tiedoksi.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan päätös metsänhoitosuunnitelman tarkistamista koskevassa asiassa toimitetaan tiedoksi rakennusvalvontakeskukselle.

Tarkistetun metsänhoitosuunnitelman mukaisen toimenpiteen aloittamisesta on ilmoitettava rakennusvalvontakeskukselle.

Metsänkäsittelysanasto

Metsänhoitosuunnitelmissa, jäljempänä olevien metsänhoito-ohjeiden soveltamisessa, RakL 124 a §:n mukaisia toimenpidelupahakemuksia käsiteltäessä ja yleiskaavan toteuttamisen yhteydessä tulee epäselvyyksien ja tulkintavaikkeuksien välttämiseksi käyttää liitteessä 1 esitettyä metsänkäsittelysanastoa.

METSÄNHOITO-OHJEET

Metsänhoidossa tulee noudattaa metsäkeskusten Tapio ja Skogskultur vuosina 1989 ja 1994 julkaisemia metsänhoitosuosituksia.

Voimassa olevan oikeuden tai mainittujen metsäkeskusten suositusten muuttuessa sovelletaan voimassa olevia säädöksiä ja suosituksia.

Metsäkeskusten Tapio ja Skogskultur juljulkaisemien edellä mainittujen metsänhoitosuositusten ohella metsänkäsittelyssä tulee noudattaa seuraavien ohjeiden mukaisia periaatteita:

1. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää maisemakuvallisiin ja maisemarakenteellisiin erityiskohtiin ja piirteisiin, näiden piirteiden vaalimiseen, hoitamiseen ja voimistamiseen hoitavan käytön periaatteilla.

Selitys ja tarkennus

Erityiskohteita ovat rantametsät, alle 100 metriä kapeat järvien ja lampien väliset kannakset tai niemekkeet, pienvesistöjen varret kuten puronvarsimetsät ja lähteiden lähiympäristö, metsänreunat (asutus, vesistö, suot), metsäsaarekkeet sekä lakimetsät, kalliometsät ja kallioiset mäet tai muutoin maisemakuvallisesti merkittävät ja näkyvät kohteet.

Maisemakuvallisesti aroilla kohteilla pyritään käyttämään luontaista uudistamista. Kallionlaet jätetään yleensä koskematta ja korkeilla paikoilla puuston ääriviivat säilytetään yhtenäisinä. Mäkialueilla uudistettaessa käytetään hyväksi maaston mahdollisuudet ja uudistusalat rajataan mahdollisuuksien mukaan rinteiden suuntaisina.

Rantametsien sekä puronvarsimetsien ja lähteiden lähiympäristömetsien käsittelyssä noudatetaan varovaisuutta ja niiden ominaislaatua, vyöhykkeisyyttä ja lajistoa tukevaa kehittämistä. Rantametsän käsittelyn tulee olla luontaisten olosuhteiden ohjamaa ja rajauksen määräytyä yleisistä kasvupaikkatekijöistä sekä mm. rannan ja maaston muodoista, kaltevuussuhteista, ilmansuunnasta ja kosteusolosuhteista.

Vesistöön, suolle tms. avautuviin näkymiin sekä maisemallisten merkittävien maastonmuotojen esille ottamiseen kiinnitetään huomiota erityisesti virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitetuissa metsissä.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen (20.12.1990) mukaiseen rantojensuojeluohjelmaan liittyvät metsäkeskusten Tapio ja Skogskultur antamat erityisesti rantametsiä koskevat metsänhoitosuositukset ovat liitteenä 2.

Metsäkuvalliseen monimuotoisuuteen pyritään luontaisiin lähtökohtiin perustuvalla puulajivaihtelulla ja pienialaisten haavikoiden, lepikoiden, katajikoiden tms. säästämällä.

2. Metsänuudistusmenetelmänä suositetaan luontaista uudistamista aina, kun se todennäköisesti onnistuu kohtuullisessa ajassa.

Selitys ja tarkennus

Luontainen uudistaminen aiheuttaa useissa tapauksissa pienemmän muutoksen maisemakuvassa kuin istuttaen tapahtuva uudistaminen.

Uudistamisvaihe kuitenkin pitkittyy ja voi joissakin tapauksissa venyä kohtuuttoman pitkäksi. Luontaista uudistamista on perusteltua välttää, kun toivottua puulajia ei ole riittävästi siementuotantoon tai kun siemen- tai suojuspuiden arvioidaan olevan alltiina myrskytuhoille

3. Uudistamisaloille jätetään mahdollisuuksien mukaan jonkin verran aiemman puusukupolven puita. Pääsääntöisesti avohakkuun enimmäiskoko on 2 ha.

Selitys ja tarkennus

Suuret yhtenäiset avohakkuualueet tuhoavat eliölajien elinmahdollisuuksia, rumentavat maisemakuvaa ja heikentävät merkittävästi virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Jättöpuut uudistamisaloilla ovat tärkeitä paitsi maisemanhoidolliselta kannalta myös metsäluonnon eliölajien kannalta. Näistä mainittakoon tikat ja kolopesijät, liito-oravat sekä vanhasta lahosta tai kuolevasta puusta riippuvaiset sieni-, jäkälä- ja hyönteislajit.

Haavan jättöpuut ovat tärkeimpiä metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta. Haapaa ei kuitenkaan voida kaikissa tapauksissa jättää uudistusaloille, sillä tuhosiemen väli-isäntänä se saattaa edesauttaa männynversoruosteen aiheuttamaa tuhoa mäntytaimikoissa.

Täsmällisen ohjeen antaminen säästettävästä puumäärästä on mahdotonta, sillä arvokkaan, jätettäväksi kelpaavan puuston määrä vaihtelee voimakkaasti uudistusalojen välillä. Arvokkainta jättöpuuta ovat haavan lisäksi raita, jalot lehtipuut, koivu sekä järeät ikimännyt ja kelot.

Jättöpuista ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa maanomistajalle.

4. Maanmuokkauksessa käytetään kohteeseen soveltuvaa, mahdollisimman kevyttä maanmuokkaus-menetelmää.

Selitys ja tarkennus

Voimakas maanmuokkaus haittaa merkittävästi virkistyskäyttöä ja tuhoaa aluskasvillisuuden ja vaarantaa siten luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Karuja, lajittuneita kankaita, kallioperäisiä ja erittäin kivisiä maita sekä lehtoja ei muokata. Vesistöjen varsille jätetään muokkaamaton suojavyöhyke, jonka leveys on noin 25 m.

Syöpymisen sekä ravinteiden ja kiintoaineksen vesistöihin kulkeutumisen estämiseksi kiinnitetään erityistä huomiota rinteiden osalta muokkausmenetelmän ja -suunnan valintaan.

Metsämaata ei aurata

5. Korjuun ajankohta on valittava siten, että maastoon ja eliöstölle aiheutuvat haitat ovat mahdollisimman pienet.

Selitys ja tarkennus

Korjuuajankohdan valinnalla estetään maastovauriot pehmeillä mailla ja pesivien eläinten häiriintyminen suosimalla talvihakkuita.

Olemassa olevia ajouria. Vain pakottavista syistä sallitaan metsäautoteiden tekeminen erikseen hyväksyttävän suunnitelman mukaan.

6. Korjuussa käytetään mahdollisimman paljon olemassa olevia ajouria. Vain pakottavista syistä sallitaan metsäajoteiden tekeminen erikseen hyväksyttävän suunnitelman mukaan.

Selitys ja tarkennus

Metsäautotiet jättävät pysyviä muutoksia metsään ja tuovat alueelleen ylimääräistä häiritsevää moottoriajoneuvoliikennettä. Pohjois-Espoon metsäautotieverkko on varsin tiheä ja sellaisenaan riittävä.

Metsäautotien rakentamiseen vaaditaan erikseen RakL 124 a §:n mukainen toimenpidelupa (vrt. V1-yleiskaavamääräyksen kohta 4 ja MT- sekä MM-yleiskaava-määräysten kohta 3).

7. Luonnon muistomerkit ja tunnetut Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunnan mietinnössä lueteltujen eliölajien pesimä- ja kasvialueet otetaan huomioon metsänkäsittelyssä.

Selitys ja tarkennus

Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunnan viimeisin mietintö on 1991:30.

Uhanalaisten lajien huomioon ottaminen ei saa muodostua maanomistajalle huomattavaksi haitaksi tai kohtuuttomaksi taloudelliseksi rasitteeksi.

Uhanalaisten lajien kasvu- tai pesimä-alueet voivat muuttua. Mikäli metsänhoito-suunnitelman tarkoituksella alueella todetaan uhanalainen eliölaji, tulee suunnitelmaa tarkistaa tämän edellyttämällä tavalla ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

8. Pelkästään puuston kasvun lisäämiseen tähtääviä lannoituksia ei suositella. Metsälannoitus tulee kyseeseen lähinnä terveyslannoituksena.

Liite 1. = metsänkäsittelysanasto

Liite 2. (rantojensuojeluohjelman liite A.2 / rantametsiä koskevat metsänhoitosuosituksukset

Työryhmän esitys metsänhoitoperiaatteisiin liitettäväksi metsänkäsittelysanastoksi.

LIITE 1

AVOHAKKUU

Metsän uudistamiseen liittyvä hakkuu, jossa ennen istutusta tai kylvöä poistetaan alueelta oleva puusto kokonaisuudessaan. (vrt.viljelyhakkuu)

ERIKOISHAKKUU

Käytetään uudistuskypsyysikää nuoremman puuston avohakkuusta. Tässä merkityksessä erikoishakkuu liittyy ainoastaan maankäyttömuodon muutokseen, esim. puuston poistaminen rakennusten tai sähkölinjan tieltä.

Poikkeustapauksissa käytetään termiä myös tavanomaisesta harvennuksesta, joka tehdään puhtaasti maisemanhoidollisin perustein esim. puistometsissä.

KAI STALEHAKKUU

Metsänuudistamismenetelmä, jossa metsää hakataan aukeaksi kaistaleittain. Pystyyn jäävä reunametsä siementää paljaaksi hakatun alueen.

KASVATUSHAKKUU

Kasvatushakkuuta ovat ylispuiden poisto ja harvennushakkuut.

KEINOLLINEN UUDISTAMINEN

Metsän uudistaminen joko istuttamalla tai kylvämällä (= metsänviljely).

KUNNOSTUSHAKKUU

Soilla ojituksen yhteydessä suoritettava osittain ylispuiden poisto, osittain harvennushakkuu. Hakkuun jälkeen jäävät suolle parhaat ja kehityskelpoisimmat puut.

LUONTAINEN UUDISTAMINEN

Luonnonsiemennyksestä saatava uusi puusukupolvi on luontaisen uudistamisen tulos. Jotta taimettuminen voisi tapahtua, on männikkö yleensä hakattava harvaan siemenpuuasentoon. Kuusi vaatii verhopuu tai suojuspuuhakkuuta.

METSÄNVILJELY

Metsän keinollinen uudistaminen.

SIEMENPUUHAKKUU

Männyn uudistamisessa käytettävä hakkuu, jossa kuivilla ja kuivahkoilla kankailla jätetään 50-150 kpl siemenpuita hehtaarille.

SUOJUSPUUHAKKUU

Kuusen luontaisessa uudistamisessa käytettävä hakkuu, jossa 100-300 kpl suojuspuita hehtaarille jätetään suojaamaan olemassa olevia taimia heinältä tai estämään heinän rehevöityminen.

UUDISTAMISHAKKU

Hakkuu joka tehdään metsän uudistamiseksi, ts. uuden puusukupolven aikaansaamiseksi.

TERVEYSLANNOITUS

Metsän terveydentilan parantamiseen tähtäävä lannoitus, esim. metsämaan ravinnetasapainon häiriöiden lievittämiseksi tehtävä lannoitus.

VÄLJENNYSHAKKU

Hakkuu joka tehdään puustolle kasvatusvaiheen lopulla, jotta kuusen luontainen taimettuminen voisi alkaa. Tässä hakkuussa raivataan taimettumista haittaavat alikasvoskuuset ja puiden määrä hakkuun jälkeen on 300-500 runkoa hehtaarilla.

YLI SPUUHAKKU

Siemen- tai suojuspuiden poistaminen vakiintuneen taimikon päältä. Tämän ohella on suositeltavaa käyttää Keskus-metsälautakunta Tapion "Metsäsanastoa" (1989).

LIITE 2

ERITYISESTI RANTAMETSIÄ KOSKEVAT METSÄNHOITOSUOSITUKSET

Yksityismetsien yleisiin metsänhoitosuosituksiin liittyen rantametsien käsittelyssä otetaan huomioon erityisesti seuraavia periaatteita:

Maisemallisesti merkittävien rantametsien käsittelyssä noudatetaan erityistä harkintaa.

Rantametsissä käsittelykuviot suositellaan rajattavaksi sopivia maastomuotoja noudatellen. Hakkuiden suunnittelussa tulisi käyttää maaston tarjoamia mahdollisuuksia, jotta maisemanäkymä säilyisi yhtenäisenä. Rantavyöhykkeen leveys suositellaan jätettäväksi niin suureksi, että siitä muodostuu selkeä käsittelyyksikkö.

Rantavyöhykkeelle pyritään jättämään lehtipuustoa mahdollisimman paljon. Maisemalle ja monille eläin- ja kasvilajeille tärkeiden lehtipuiden ja alikasvuston turhaa raivausta on syytä välttää.

Uudistaminen pyritään tekemään luontaisesti tiheää siemen- ja suojuspuuasentoa käyttäen aina, kun siihen on edellytyksiä. Rantametsien laajoja avohakkuuta ei suositella. Uudistusaloille suositellaan jätettäväksi maisemapuita.

Maisemanhoidollisista syistä kiertoajan jatkaminen ja uudistuskypsän metsikön harventaminen voi olla perusteltua.

Luonnonsuojelullisesti tai maisemallisesti erityisen merkittävillä alueilla voidaan muuten vajaatuottoista metsikköä pitää kehitettäväksi kelpollisena.

Pieniä saaria ja niemiä ei tulisi käsitellä avohakkuilla. Pienimmät saaret suositellaan mieluummin jätettäväksi kokonaan hakkaamatta.

Erytystä huomiota kiinnitetään rantakallioiden ja hiekkarantojen ympäristöihin. Kitumaiden kalliometsiköille suositellaan erityisen varovaista käsittelyä tai niiden jättämistä luonnontilaisiksi. Normaalista metsäkuvasta poikkeavat maisemallisesti arvokkaat puuyksilöt suositellaan säilytettäväksi. Lannoitusta, kemiallista vesakontorjuntaa tai voimakasta maanmuokkausta tulisi välttää.